

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

[ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ—ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΑ—ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ]

ΠΕΡΙΑΣΤΕΙΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ.

Τὸ ἐνιαῖον μέτρον τῆς καθ' ὅλην τὴν ἐπικράτειαν φορολογίας τῆς γῆς, τόσον τοῖς οἰκιστοῖς ἐπὶ τῶν προϊόντων, ἐν ὅσαις χώραις τὸ σύστημα τοῦτο διατηρεῖται ἐν ἰσχύϊ, ἐκ πρώτης μὲν ὄψεως στηρίζεται εἰς τὴν ἰσότητα, ἀμα ὅμως ὑποβληθῆ εἰς τὴν ἀνάλυσιν βαθυτέρας ἐξετάσεως, ἀποδεικνύεται ἔρμαιον μεγίστης ἀνισότητος. Ἐάν ὁ φόρος λαμβάνη τὸ δέκατον π. χ. τοῦ παραγομένου σίτου ἐν τῇ μάλλον ἀποκέντρῳ ἐξοχικῇ κοινότητι καὶ πέραν πόλεως πολυανθρώπου, ἢ διαφορὰ τῆς ἀξίας τῶν ὀδημητριακῶν καρπῶν μεταξὺ τῆς χωρικῆς καὶ τῆς ἀστυκῆς ἀγορᾶς ἀποτελεῖ τὴν πρώτην ἀνισότητα. Ὁ φορολογούμενος τῆς ἐξοχῆς πληρώνει εἰς τὸν δημόσιον θησαυρὸν ὀλιγωτέραν ἀξίαν καὶ ὁ φορολογούμενος τῆς πόλεως μεγαλειτέραν.

Ἐάν ὅμως ἐξετάσωμεν τὸ ζήτημα ἐκ τῆς ἐπόψεως τῶν παρ' ἑκατέρῳ τῶν φορολογουμένων, μετὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ φόρου, ἐναπομένοντων τοῦ παραχθέντος προϊόντος, ἢ ἀξία αὐτῶν εἶναι μεγαλειτέρα πρὸς τοὺς περιαστείους γαιοκτήτας καὶ μικροτέρα πρὸς τοὺς ἐν τῇ μεμακρυσμένῃ ἐξοχῇ. Τοιοῦτοτρόπως κρινομένης τῆς φορολογικῆς μηχανῆς ἐξ ὧτων ἀρίνει αὐτὴ εἰς τοὺς φορολογουμένους, πρὸς τὰ χωρία μὲν εἶναι βαρυτέρα, πρὸς τὰς πόλεις δὲ ἐλαφροτέρα.—Δὲν εἶναι ἀπὸ σκοποῦ περαιτέρω τις ἔρευνα ἐπὶ τοῦ φαινομένου τούτου. Ἐπειδὴ ὅπως ἐπιτύχη ὁ ἐξοχικός παραγωγὸς τὰς ἐν τῇ ἀστυκῇ ἀγορᾷ ἀνωτέρας τιμᾶς, πρέπει νὰ μεταβιβάσῃ πρὸς ταύτην τὰ προϊόντα του ὅσον μακρο-

τέρα ἢ ἀπόστασις τόσον ἢ δαπάνη τῆς μετακομίσεως μεγαλύτερα· ἀρκεῖ νὰ προστεθῶσιν εἰς αὐτὴν καὶ αἱ λοιπαὶ σχετικαὶ δαπάναι, ἵνα, συμψηφίζομένου τοῦ ὄλου αὐτοῦ πρὸς ἀνάλογον μέρος τῶν ὑπὸ ἐξέτασιν προϊόντων, καταπέση ἢ εἰς τὸν ἐξοχικὸν γαιοκτήτην ἀπομένουσα μετὰ τὴν φορολογίαν μερὶς αὐτῶν ἀπὸ $\frac{7}{10}$ πολλάκις εἰς $\frac{7}{10}$ καὶ ἔτι πλέον.

Ἐπάρχουσι λοιπὸν δύο τάσεις φορολογικῆς ἀνισότητος ἐπὶ τοῦ ἐνιαίου φορολογικοῦ τῆς γῆς μέτρου, ἡ σημαντικωτέρα τῆς ὁποίας ἀναντιρρήτως εἶναι ἡ δευτέρα, ἡ σχετικὴ τοῦτέστι πρὸς τὴν ἔποψιν τῶν μετὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ φόρου ἐναπομενόντων τῶ παραγωγῶ. Καὶ βεβαίως μὲν ἡ ἐκ τῆς διαφορᾶς τῆς θέσεως τῶν καλλιεργουμένων γαιῶν, ἀπέναντι τῆς πρὸς ἣν διευθύνονται τὰ προϊόντα τῶν κεντρικῆς ἀγορᾶς, ἀποτελεῖ οὐσιῶδες μέρος τῆς ἐγγείου προσόδου, ἣτις ἀνήκει εἰς τὸν ἰδιοκτήτην, καὶ εἶναι, τρόπον τινα, φυσικὸν προνόμιον τῆς ἰδιοκτησίας, ὅπως δὴποτε ὅμως, ὅλων τῶν δικαιοματῶν τιθεμένων ἐν ἴσῃ μοίρᾳ, ἡ φορολογικὴ ἐπιστήμη συνίσταται εἰς τὸ λαμβάνειν πλείονα μὲν παρά τοῦ ἔχοντος πλείονα, ἐλάσσονα δὲ παρά τοῦ ἔχοντος ἐλάσσονα. Ὅταν ἐπὶ τοῦ ἐκτεθέντος παραδείγματος λαμβάνῃ ὁ φόρος παρά μὲν τοῦ ἐξοχικοῦ γαιοκτήτου 1 ἐπὶ 7, παρά δὲ τοῦ περιαστείου 1 ἐπὶ 9, ἡ ἀδικία ἐκπέμπει σοβαροτάτην τῇ ἀληθείᾳ φωνήν.

Νομίζω ὅτι ἡ δυσαρμονία αὕτη δὲν εἶναι μοιραία διὰ τὴν κοινωνίαν τύχη. Ἐχομεν δὲ φορολογικὰς τινὰς ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐφαρμογὰς ἰδιαιτέρου τῶ ὄντι διαφέροντος. Ἡ φορολογία π. γ. τῶν ἐπιτηδευμάτων καταστρώνεται κλιμακῆδόν, ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν μέχρι τῶν μικροτέρων πληθυσμῶν, δι' ὅλης τῆς ποικιλίας τοῦ εἰσοδήματος τῶν φορολογουμένων. Τί ἐμποδίζει ἵνα καὶ οἱ ἀγροὶ ἐξωμικρωθῶσι πρὸς τοὺς ἐπιτηδευματίας; Εἰσοδήματα βλέπομεν ἐκατέρωθεν· ἀρκεῖ δὲ νὰ συνδυασθῶσιν αἱ σχετικαὶ πρὸς αὐτὰ περιστάσεις, ἵνα ἀρχομένης τῆς φορολογίας ἀπὸ τῶν περιαστείων γαιῶν προβαίῃ ἐλαττωμένη κατὰ κύκλους πρὸς τὰ

ἄκρα. Τοιοῦτοτρόπως ὅσαι κεντρικαὶ ἀγοραὶ τόσαι φορολογικαὶ περιφέρειαι, παρεκτεινόμεναι διαδοχικῶς μέχρι τῶν μᾶλλον ἀποκέντρων ἐξοχικῶν κοινοτήτων.

Δυνατὸν εἰπεῖν, ὅτι ἡ τοιαύτη φορολογικὴ ποικιλία προσκόπτει εἰς τοὺς ὄρους τῆς ἐπὶ τοιούτων θεμάτων ἀπαιτούμενας εὐχερείας. Ἄλλ' ἡ ἀπάντησις προβάλλει ἀφ' ἑαυτῆς· διότι ἡ ποικιλία ἐπὶ τῆς ἐπιτηδευματικῆς φορολογίας εἶναι κατὰ πολὺ μείζων, καὶ ὡς ἐκ τῶν κινήσεων τῶν προσώπων μᾶλλον περίτροπος. Ἡ δὲ φορολογία τῆς γῆς, ἀπὸ διαστήματος εἰς διάστημα χρόνου καὶ τόπου κανονιζομένη, παρουσιάζει ὅλα τὰ στοιχεῖα τῆς δυνατῆς ἐπὶ τοιούτων θεμάτων σταθερότητος. Ὅτι προσβάλλει τὴν κοινὴν συνείδησιν εἶναι μᾶλλον ὅτι ἔγγειοι ἰδιοκτησίαι, κατὰ τὸ δεκαπλάσιον καὶ εἰκοσαπλάσιον τιμιώτεραι περίξ τῶν πόλεων, φορολογοῦνται ἐπὶ τῆς αὐτῆς μονάδος, ἐφ' ἧς φορολογοῦνται καὶ ἐρημικαὶ πολλάκις ἐκτάσεις γαιῶν.

Στρέμμα γῆς, ἀντὶ 50—100 δραχμῶν τιμώμενον, διαχειρίζεται ὑπὸ τῆς φορολογικῆς μηχανῆς διὰ τῆς αὐτῆς ἐντάσεως, τὴν ὁποίαν παρατηροῦμεν ἐπὶ τῶν εὐτυχῶν ἐκείνων στρεμμάτων τῆς γῆς, τὰ ὅποια, κείμενα ἐγγὺς τῶν μεγάλων πόλεων καὶ ἐν γένει τῶν πυκνῶν πληθυσμῶν, πωλοῦνται κατὰ χιλιάδας πολλάκις δραχμῶν. Συμβαίνει δὲ πολλάκις οἱ μικροὶ καὶ πτωχοὶ ἀγροὶ, καλλιεργούμενοι ὑπὸ τῶν μικρῶν καὶ πτωχῶν κυρίων τῶν, νὰ ρίπτωσι ἐν τῶ δημοσίῳ θησαυρῶ τὸν ὄβολόν τῆς χήρας εἰς συντήρησιν τῆς πολιτείας· ἐνῶ περιάστειοι ἐκτάσεις, ἀξίας ἑκατονταπλάσιας, κρατοῦνται ὑπὸ τῶν πλουσίων κυρίων τῶν εἰς τὴν διαθέσιμότητα τῆς προσδοκίας μειζόνων ἔτι τιμῶν, κατ' οὐδὲν συντελοῦσαι εἰς τὴν θεραπείαν τῶν δημοσίων ἀναγκῶν. Τοιοῦτοτρόπως ἐξανίσταται ἡ οικονομικὴ δικαιοσύνη. Περὶ τὸν δὲ νὰ ἀποδειχθῇ κατὰ πόσον ἡ φωνὴ τῆς ἀνάγεται εἰς τὴν καθολικὴν τῆς κοινωνίας ἀρμονίαν.

Η ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ ΝΗΜΑΤΟΥΡΓΙΑ.

Ἔνεκεν τῆς διαταράξεως, ἥτις ὡς ἐκ τοῦ Ρωσσοτουρ-
κικοῦ πολέμου ἐπῆλθεν εἰς τὴν ἐν γένει ἀγορὰν τῆς Ἀνα-
τολῆς, ἢ πρὸς αὐτὴν ἰδίως ἀποβλέπουσα ἡμετέρα νημα-
τουργία διατελεῖ ὑπὸ ἔθρους, οἷτινες πρέπει νὰ ἐλκύνωσι τὴν
κατεπεύγουσαν προσοχὴν τοῦ νομοθέτου. Πρὸ ὀλίγου χρό-
νου σπουδαῖα καταστήματα τῆς ἐν Πειραιεῖ νηματοκλω-
στικῆς ἠναγκάσθησαν νὰ δανεισθῶσιν ἑκατοστίας χιλιά-
δων δραχμῶν καὶ νὰ διορίσωσι τὸν δανειστὴν των πράκτο-
ρα εἰς πώλησιν τοῦ νηματοουργικοῦ προϊόντος των.

Κατ' οὐσίαν ὁ συνδυασμὸς οὗτος τοῦ δανείου καὶ τῆς
πωλήσεως δὲν ἔχει τι τὸ χωλαῖνον. Ἡ οἰκονομικὴ τῶν
ἐθνῶν γνωρίζει ἤδη τὴν σύστασιν κοινῶν πωλητηρί-
ων, ἐν τοῖς ὁποίοις οἱ παραγωγοὶ ἀποστέλλουσι τὰ προΐ-
όντα των, ἐπὶ προφανεῖ ὀφελείᾳ αὐτῶν μὲν ἀπὸ λόγου
ἐνοικίου, ἐπιστασίας κλπ., τῶν ἀγοραστῶν δὲ ἀπὸ λόγου εὐ-
κολίας, συγκρίσεως κλπ. Ἐπίσης δὲ ἡ τοιαύτη παντοπω-
λικὴ ἐπιχείρησις δύναται νὰ δίδῃ προκαταβολὰς εἰς τοὺς
χρηγοῦντας αὐτῇ τὰ προϊόντα των, χωρὶς τοῦτο νὰ θεω-
ρηθῇ ὡς ἄτοπός τις νεωτερισμός.

Ἀλλὰ προκειμένου περὶ προϊόντων, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ
πωληθῶσιν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ἐγείρεται τὸ ζήτημα κατὰ
πόσον συμφέρει εἰς νεαράν βιομηχανίαν ἢ σύμπτυξις τῶν
τυχῶν τῆς ἐντὸς τῶν χειρῶν τοιαύτης διὰ λ]σμόν ἀλλό-
τριον πρακτορίας. Ἐν πρώτοις ἀναπόφευκτος εἶναι ἡ ὀση-
μέραι ἐπέκτασις τῆς ἀκτίνος τῶν ἐργασιῶν τῆς πρὸς τὰ
πρόσω ὀργώσεως βιομηχανίας. Ἀπαιτεῖται ἐλαστικότης ἐ-
πινοίας, προσάρμοσις τῶν τοπικῶν περιστάσεων πρὸς τὴν
ἰδιοφυίαν, τὴν ὁποίαν κινεῖ εἰς ὑπατον βαθμὸν τὸ ἐλατῆ-

ριον τοῦ ἀτομικοῦ συμφέροντος. Πᾶντα ταῦτα, τὰ ὁποῖα
μετὰ τῶν σχετικῶν αὐτοῖς ἀποτελοῦσι τὴν τελεσιουργὸν
οἰκονομικὴν ἔντασιν, εἰάν δὲν ἐλλείπωσι ἐντελῶς, ἐξασθε-
νοῦσιν ἕως ἐπαισθητῶς ἐν τῇ σφαίρᾳ τοῦ περὶ οὗ πρόκει-
ται πρακτορικοῦ ὄργανισμοῦ. Ὑποθέτω τὴν κατὰ μέρος
δραστηριότητα ἐκάστου Ἀγγλικῆς νηματοουργείου, ἐν τῇ
καθ' ἡμᾶς ἀγορᾷ τῆς Ἀνατολῆς, ἀπέναντι τῆς κατὰ τὸ μᾶλ-
λον ἢ ἡττονστεροτυπίας τῶν πρακτορικῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ
νηματοουργείου ἐνεργειῶν. Τὸ μυστήριον τῆς Ἑλληνικῆς
μεγαλοουργίας εἶναι ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία, εἶναι ἡ εἰσα-
γωγὴ τῆς εἰς τὰς τελευταίας λεπτότητας τοῦ πνεύματος
εἰς διαχείρισιν ὅλης τῶν περιστάσεων τῆς ποικιλίας. Ὅσπε
πρὶν ἀνδρωθῆ ἡ ἡμετέρα νηματοκλωστικὴ, εὕρισκω λίαν ἐπι-
κίνδυνον τὴν ἐξ αὐτῆς ἀπομάκρυνσιν τῶν ἐκ τοῦ ζωηροῦ
συμφέροντος δημιουργουμένων βιομηχανικῶν καθ' ἕκαστον
εἶδος σκαπανέων.

Ἐξ ἄλλης ἐπόψεως πρέπει νὰ μελετηθῶσι μᾶλλον αἱ
ἀνάγκαι τῆς ἡμετέρας μηχανικῆς βαμβακουργίας. Ἡ ἐπο-
ψις αὕτη ἄγει εἰς τὸ ζήτημα κατὰ πόσον εἶναι ἐπιτετραμ-
μένον εἰς τὸν δημόσιον θησαυρὸν νὰ περισφίξη ἐν τῇ σιδη-
ρᾷ ἀγκάλῃ του τὸ ἐν Πειραιεῖ μετὰ πολλοῦ κόπου ἀναπτυσ-
σόμενον βιομηχανικὸν νεογνόν. Ἐκαστος ἤθελε νομίση, ὅτι
πρόκειται λόγος περὶ προστασίας τοῦ νεογνοῦ τούτου. Ἀπ' ἐναντίας,
θὰ ὀμιλήσω μᾶλλον περὶ τῆς ἐλευθερίας του εἰς
τὸ οὐσιωδέστερον θέμα, τῆς τροφῆς δηλαδὴ αὐτοῦ. Ἡ
τροφὴ τοῦ νηματοουργείου εἶναι ὁ βᾶμβάξ, καὶ ἐνῶ ὁ ἐγγώ-
ριος δὲν ἐξαρκεῖ, ὁ δημόσιος θησαυρὸς φορολογῶν τὸν εἰσα-
γόμενον ξένον, τὴν πρώτην ἤτοι βᾶσιν τῆς περὶ τῆς πρό-
κειται βιομηχανικῆς ζωῆς, ἐμποδίζει κατὰ φυσικὸν λόγον
τὴν ἀνάπτυξιν τῆς.

Κατ' ἀκρίβειαν προστατευόμενος εἶναι ὁ ἐγγώριος βᾶμ-
βάξ, ὅστις, καταργουμένης τῆς ἐπὶ τοῦ ξένου φορολογίας,
θὰ ἠναγκάζετο νὰ βαδίσῃ τὴν ὁδὸν τῆς ὑποτιμῆσεως. Ἡ
ἐξακολούθησις τῆς προστασίας ταύτης συμφέρει βεβαίως εἰς

τούς βαμβακοφυτευτάς, οὐχί ἔμῳς καὶ εἰς τοὺς νηματοκλώστας. Τὸ νηματουργικὸν νεογνὸν θέλει ἀφθονον τροφήν. Ἡ εὐθηνεία τῆς ξένης παραγωγῆς τῆ τὴν ὑπόσχεται, καὶ ἡ ἀκρίβεια τῆς ἐν Ἑλλάδι τῆ τὴν ἀρνεῖται. Ἀπόκειται ἔμῳς εἰς τὸν νομοθέτην νὰ κρίνη, ἐὰν δὲν εἶναι τῶν ὑψηλοτέρων οἰκονομικῶν ἐλπίδων ἀντάξιον νὰ καταστή τὸ ταχύτερον ὁ Πειραιεὺς ἢ κατ' ἐξοχὴν βιομηχανικὴ τῆς Ἀνατολῆς πόλις.

Ἐννοῶ ὅτι ἡ παντελής ἀτέλεια τοῦ εἰσαγομένου βάμβακος δύναται πολλοὺς νὰ σκανδαλίση· καὶ δὲν εἶναι ἀνάγκη μεταξὺ αὐτῶν νὰ λησμονηθῶσιν οἱ κατασκευασταὶ τῆς τελωνιακῆς ἰσορροπίας. Ἄλλ' ὑπάρχει καὶ μέση τις ὁδὸς, τὴν ὁποίαν ὅλοι δύνανται νὰ παραδεχθῶσι καὶ αὐτοὶ οἱ μᾶλλον δύσκολως προσερχόμενοι εἰς τὰς ἀνανεούμενας ἀπαιτήσεις τῆς ἐθνικῆς ζωῆς. Ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι τὰ βιομηχανικὰ καταστήματα τοῦ Πειραιῶς μετεφέροντο εἰς ἄλλην ἐπικράτειαν ὡς ἐκ θαύματος (τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι καὶ ἐντελῶς ἀδύνατον ἐν τῷ πραγματικῷ κόσμῳ), ἐκεῖθεν δὲ ἐπρότεινον ὡς ὄρον τῆς ἐπιστροφῆς των, «ὅτι ἕσος μὲν ἐξωτερικὸς βάμβαξ χρησιμεύει διὰ τὰ πρὸς ἐσωτερικὴν ἐν Ἑλλάδι κατανάλωσιν νηματουργικὰ προϊόντα των νὰ πληρῶνῃ τελῶνιον,—ἕσος δὲ χρησιμεύει διὰ τὰ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος ἐξαγόμενα νήματα των νὰ μὴ πληρῶνῃ,» τί θὰ ἀπῆντα ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία; Θὰ ἔλεγε «μὴ ἔρχεσθε;» Καὶ ὁ δημόσιος θησαυρὸς θὰ προσέθετεν «ἢ τὸ ὄλον ἢ μὴ δέν;»... Ἀμφιβάλλω ἂν ὁ βιομηχανικὸς πληθυσμὸς, ὅστις ὁσημέραι ἀναπτύσσεται ἐν Πειραιεῖ, ἠδύνατο τόσον ἀσπλάγχως νὰ τεθῆ εἰς τὸ δίλημμα, ἢ τοῦ ἐκ πείνης θαλάτου ἢ τοῦ ἐκπατριμοῦ. Ἴνα ἀλλάξη δὲ βιομηχανίαν, ἔπρεπεν ἡ Πολιτεία νὰ ἀναλάβῃ τὴν εὐθύνην. Ἐπειτα παρῆλθον πλέον τοιαύτης βιομηχανικῆς τυραννίας οἱ καιροί. Τὸ οὐσιῶδες εἶναι ὅτι νῦν εἰς τὴν οἰκονομικὴν προαγωγὴν ἐνδιαφέρονται οὐχί τούτου ἢ ἐκείνου τοῦμέρους οἱ κάτοικοι ἀλλ' ὁλόκληρος ὁ ἐθνικὸς βίος.

Εὐτυχῶς ὑπάρχει ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀξία μιμήσεως πρακτικῆς, καθ' ἣν ἀπαντῶμεν πρώτας τινὰς ὕλας, μὴ ἐπιβαρυνόμενας κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν των διὰ τελωνίου, ἐὰν κατόπιν ἐξάγωνται ἐκ τῆς ἐπικρατείας μεταπεποιημένοι εἰς ἄλλα εἶδη βιομηχανικά. Καὶ ἀλλαχοῦ μὲν δὲν φορολογοῦνται τὰ ἐξωθεν εἰσκομιζόμενα μέταλλα ὑπὸ τὸν ὄρον τῆς ἐξαγωγῆς αὐτῶν εἰς ἐργαλεῖα καὶ μηχανάς, ἐν Ἑλλάδι δὲ τὰ εἰσαγόμενα σιτηρὰ ὑπὸ τὸν ὄρον τῆς ἐξαγωγῆς των εἰς ἄλευρα. Τί ἐμποδίζει ἵνα τὸ μέτρον τοῦτο ἐπεκταθῆ καὶ ἐπὶ τοῦ εἰσαγομένου βάμβακος; Οἱ αὐτοὶ λόγοι, οἵτινες ὑπάρχουσι ὡς πρὸς τὰ ἀλευροποιεῖα, ἀπαντῶνται καὶ ἐπὶ τῶν νηματουργείων.

Διὰ τῆς ἀτελείας τοῦ μόνον πρὸς νηματοποίησιν καὶ κατόπιν ταύτης ἐξαγωγῆν εἰσαγομένου βάμβακος δὲν δύναται τις νὰ ἰσχυρισθῆ, ὅτι παραβλάπτονται τὰ κανονικὰ συμφέροντα τῶν ἐγχωρίων βαμβακοφυτευτῶν. Ἐννοῶ τὴν τελωνιακὴν βοήθειαν τῆς γεωργικῆς ταύτης ἐπιχειρήσεως ἀπέναντι τοῦ ξένου βάμβακος, ὅταν οὗτος ἔρχεται εἰς συναγωνισμόν ἐν τῇ ἐσωτερικῇ καταναλώσει. Ἄλλὰ νὰ ἰσχυρισθῆ τις, ὅτι ὀφείλεται προστασία καὶ κατὰ τοῦ διαβαίνοντος διὰ τῶν τελωνιακῶν ὁρίων ξένου βάμβακος, εἶναι ὑπερβολή, παντὸς λόγου στερουμένη. Ἀκριβῶς δὲ ἡ προσωρινὴ πρὸς μόνην κατεργασίαν ὑποδοχὴ τοῦ ξένου βάμβακος ἀνήκει εἰς τὴν διαβατικὴν ταύτην τῆς διεθνοῦς ἐμπορίας ἔννοϊαν· εἶναι εἶδος ἀποταμιεύσεως, ἔχον ἐπὶ πλέον τοῦτο τὸ προσόν, ὅτι συντρέχει ἐνεργητικῶς, μέχρι τῆς ἐξόδου τῶν ἐμπορευμάτων τῆς, τὴν ἐθνικὴν ἐργασίαν καὶ τὴν προαγωγὴν αὐτῆς.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΡΩΣΣΙΑΣ.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι αἱ δαπάναι τῶν φρονίμων ἀνθρώπων εἶναι ἀνάλογοι ἀφ' ἐνὸς πρὸς τὰ μέσα αὐτῶν

καὶ ἀφ' ἑτέρου πρὸς τοὺς ἐπιδιωκομένους σκοποὺς των. Ὁσον ἀφορᾷ τοὺς δευτέρους, ἀκούω ὅτι ἡ Ρωσσία ἐπεχείρησε τὸν παρόντα πόλεμον, ἐνδίδουσα εἰς ὄμας καθαρῶς αἰσθηματικὰς. Ἐν τούτοις κατὰ τοὺς πιθανωτέρους ὑπολογισμοὺς μέχρι τέλους Αὐγούστου 1877 ἔδαπάνησεν 64 περίπου ἑκατομμύρια ρουβλίων κατὰ μῆνα, καὶ τὸ ποσὸν τοῦτο, ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν, τοὐλάχιστον ἐδιπλασιάσθη κατὰ τοὺς ἐπομένους μῆνας, καθ' οὓς αἱ γνωσταί, ἐν Ἀσία καὶ ἐν Εὐρώπῃ, ἀτυχία τῶν Ρωσσικῶν ὅπλων ἐξηνάγκασαν τὸν ὑπερδιπλασιασμὸν τῶν δυνάμεων αὐτῶν. Τοιοῦτοτρόπως ὑπολογιζομένου τοῦ πρώτου χρονικοῦ διαστήματος εἰς πέντε μῆνας (1) καὶ τοῦ δευτέρου εἰς τέσσαρας (2), ἰδοὺ ὅτι ἔδαπάνησε μέχρι τοῦ Δεκεμβρίου 1877 ἡ Ρωσσία διὰ τὸν κατὰ τῆς Τουρκίας πόλεμον τῆς 832 περίπου ἑκατομμύρια ρουβλίων, ἧτοι περὶ τὰ 3 $\frac{1}{10}$ διλιούνια δραχμῶν!

Ἐπὶ τοῦ πρώτου χρονικοῦ διαστήματος ἔχομεν ἡμιεπισήμους σχεδὸν πληροφορίας, δημοσιευθείσας ὑπὸ τῆς Birzhevuiya Vedomosti, κατὰ τὰς ὁποίας πρὸ τῆς κηρύξεως τοῦ πολέμου ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ Ἀπριλίου μηνὸς ἔδαπάνησεν ἡ Ρωσσικὴ Κυβέρνησις 88 ἑκατομ. ρουβλίων διαθεσίμων παρὰ τῇ Τραπεζῇ Πετροπόλεως, ὅπως θέσῃ εἰς πρώτην κίνησιν τὰς στρατιωτικὰς δυνάμεις τῆς χώρας. Ἀκολούθως μέχρι τῆς 13 Μαΐου ἔδαπάνηθησαν ἔτερα 44 ἑκατομ. ρουβλίων, ὑπόλοιπον ἐσωτερικοῦ δανείου ἑκατὸν ἑκατομμυρίων. Συγχρόνως σχεδὸν ἄρχονται αἱ ἐπόμεναι δανειστικαὶ σχέσεις πρὸς τὴν Τράπεζαν τῆς Πετροπόλεως, ἐκ τοῦ ταμείου τῆς ὁποίας ἡ Ρωσσικὴ Κυβέρνησις λαμβάνει 49 $\frac{1}{2}$ ἑκατομ. ρουβλίων μέχρι τῆς 13 Ἰουνίου, 30 $\frac{1}{10}$ μέχρι τῆς 13 Ἰουλίου, 28 $\frac{1}{10}$ μέχρι τῆς 13

(1) Ὁ μὲν Ρωσσοτουρκικὸς πόλεμος ἐκηρύχθη τῇ 24 Ἀπριλίου 1877, αἱ δὲ προπαρασκευαί αὐτοῦ ἤρξαντο κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ αὐτοῦ μηνός.

(2) Ἀπὸ 1 Σεπτεμβρίου μέχρι τέλους Δεκεμβρίου 1877,

Αὐγούστου καὶ 4 $\frac{1}{10}$ μέχρι τῆς 20 τοῦ αὐτοῦ μηνός. Πρέπει νὰ προστεθῶσι 25 ἑκατομ. ρουβλίων ἀπὸ ἐξωτερικοῦ δανείου καὶ ἔτερα 50 εἰς ἐκχρεωμοὺς ἐπι ἐσωτερικοῦ δανείου. Τὸ ὅλον 320 ἑκατομ. ρ. μέχρι τέλους Αὐγούστου 1877.

Εἶναι ἀληθές ὅτι οἱ νεώτεροι πόλεμοι εἶναι εἰς ὑπερβολὴν πολυδάπανοι. Ἀλλὰ ἐνώπιον τοῦ ἀδήλου ἐπι μέλλοντος, 3 $\frac{1}{10}$ διλιούνια δραχμῶν εἶναι ἐπι τοσοῦτον σεβάσμιον ποσόν, ὅσον μόλις ἐπιτρέπει ὁ περὶ τῶν φυσικῶν ὁρίων τῆς Γαλλίας—ἢ περὶ Ἀλσατίας καὶ Λωραίνης τελευταῖος Γαλλο-Γερμανικὸς ἀγὼν, ὅστις δὲν κατεβρόχθισε ὑπὲρ πολὺ πλεῖονα ἀναλόγως τῆς μεγαλειοτέρας συντάξεως τῶν συγκρουσθέντων ἐθνῶν. Ἡ σύγκρισις, μεθ' ὅλας τὰς ἐλλείψεις τῶν ἐπι τοῦ Ρωσσοτουρκικοῦ πολέμου πιθανοτήτων, ἔχει τι ἐνδεικτικόν. Καὶ ὑποθέτω ὅτι αἱ κολλοσιαῖαι Ρωσσικαὶ δαπάναι ἔχουσι βαθυτέρους σκοποὺς τῶν ὅσων ὑποκρίνονται οἱ Ἀγγλοὶ ὅτι δὲν ἐννοοῦσιν. Ἀλλὰ τὸ ζήτημα τοῦτο διαφεύγει τὰ ὅρια τῆς προκειμένης μελέτης, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ὑπάγεται ἡ ἔρευνα κατὰ πόσον οἱ Ἀγγλοὶ ζηλεύουσι τὴν τύχην τῶν Καρχηδονίων, καὶ κατὰ πόσον ἡ Κυβέρνησις των ἐπληξε τὸν κόσμον διὰ τῆς στερεοτύπου περὶ Ἀγγλικῶν συμφερόντων ὀδίκης στροφῆς.

Ἐκτὸς τῆς ἐν ἐνεργείᾳ οἰκονομικῆς πολεμικῆς τοῦ Ρωσσικοῦ κράτους, περὶ ἧς ὁ ἀνωτέρω λόγος, καὶ ἡ ὁποία δύναται νὰ προβιβασθῇ ἐπι μᾶλλον κατὰ τὰς ἐνδεχομένας περιστάσεις τῶν ἐθνικῶν συγκρούσεων, δυνάμεθα νὰ συλλάβωμεν γενικὴν ἔννοιαν περὶ τῆς διευθύνσεως τῶν δημοσίων ἐν Ρωσσίᾳ δαπανημάτων ἐκ τῶν κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν προϋπολογισμῶν.

Ἔτη	ἑκατομ. ρουβλίων	Ἔτη	ἑκατομ. ρουβλίων
1867	438,6	1872	533,3
1868	459,5	1873	545,4
1869	483,4	1874	559,3
1870	499,2	1875	559,3
1871	510,6	1876	570,1

Καθ' ἕκαστον τῶν ἐτῶν τούτων, εἰς συμπλήρωσιν τῶν προϋπολογισθεῖσων ἀναγκῶν ἐδέησε κατ' ἐλάχιστον νὰ προστεθῆ ἓν ἑκατομ. ρ., ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἔτη, ἐν οἷς ἡ συμπλήρωσις αὕτη ἔφθασε τὸ $1 \frac{3}{10}$ ἑκατομ. ρ. καὶ ἔτι πλέον. Ἄλλ' ἡ λεπτομέρεια αὕτη ἀνήκει εἰς τὴν ἀπανταχοῦ ἀπαντωμένην ἐλαστικότητα τῶν δημοσίων δαπανῶν. Μεταβαίνω τοιοῦτοτρόπως εἰς τὴν ἐκθεσιν τῆς λοιπῆς διατάξεως τῶν κανονικῶν δαπανῶν τῆς Ρωσικῆς ἐπικρατείας, λαμβάνων ὡς βᾶσιν τὸ ἔτος 1876.

Καθόλου εἰπεῖν, αἱ δαπάναι αὗται διαιροῦνται εἰς διαρκεῖς ἢ τακτικὰς, καὶ προσωκαίρους ἢ ἐκτάκτους. Αἱ πρῶται περιλαμβάνουσι 395,6 ἑκατομ. ρ. καὶ αἱ δευτέραι 174,4· τὸ ἅλιν 570,1 ἑκατ. ρ. Ἐκ τοῦ ἀθροίσματος τούτου, 108 ἑκατομ. ρ. ἀνήκουσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν διαφόρων δημοσίων χρεῶν, 1,9 διὰ τὰς ἀρχιγραμματείας τῆς αὐτοκρατορίας, τοῦ ὑπουργείου καὶ τὴν ἰδιαιτέραν τοῦ αὐτοκράτορος, —9,7 διὰ τὸν κληρὸν, —9 διὰ τὸν αὐτοκράτορα, —2,9 διὰ τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐξωτερικῶν, —180,2 διὰ τὸ ὑπουργεῖον τῶν στρατιωτικῶν, —25 διὰ τὸ ὑπουργεῖον τῶν ναυτικῶν, —66,2 διὰ τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν, —19 διὰ τὸ ὑπουργεῖον τῶν δημοσίων κτημάτων, —53,4 διὰ τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν, —15,1 διὰ τὸ ὑπουργεῖον τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως, —17 διὰ τὸ ὑπουργεῖον τῆς συγκοινωνίας, —14,3 διὰ τὸ ὑπουργεῖον τῆς δικαιοσύνης, —2,1 διὰ τὸ λογιστικὸν τοῦ κράτους, —7 διὰ τὴν διοίκησιν τοῦ Καυκάσου, —10,8 εἰς σιδηροδρομοποιάν καὶ λιμενοποιάν, —0,7 διὰ τὰ ἵπποφορβεῖα τῆς ἐπικρατείας, —26,5 διάφορα.

Ὅσον ἀφορᾷ ἰδιαιτέρως τὴν ὑπηρεσίαν τῶν δημοσίων χρεῶν, ἀπὸ 85 ἑκατομ. ρ. τὰ ὁποῖα ἀπητοῦντο ἐν ἔτει 1872, ἀνεβιβάσθη τὸ ποσὸν εἰς 108 ἑκατομ. ρ. ἐν ἔτει 1876. Ἐν γένει τὰ ἀπὸ τοῦ 1867 χρέη τῆς Ρωσικῆς ἐπικρατείας, μὴ ὑπολογιζομένων τῶν ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος πολέμου, ἀνάγονται εἰς τρεῖς κυρίως αἰτίας· ἡ σημαντικωτέρα ἀφορᾷ τὰς γενναίας ἐπιχορηγήσεις τοῦ κράτους εἰς τὰς σι-

δηροδρομικὰς ἐταιρίας τῶν ὁποίων αἱ γραμμαὶ αὐξάνουσιν, ἐνιαυσίως κατὰ 1000—2000 χιλιόμετρα· δευτέρα αἰτία εἶναι ἡ ἀφαίρεσις ἀναλόγου ποσοῦ χαρτονομίσματος πρὸς δάνειον 15 ἑκατομ. ρ. καὶ ἡ τρίτη ἀνήκει εἰς μίαν περιεργωτάτην λεπτομέρειαν: 1 ἑκατομ. ρ. διὰ τὸν Νικόλαον Μιγγρελῆ, ὅπως παραιτηθῆ τῶν ἐπὶ τοῦ Ρωσικοῦ στέμματος δικαιωμάτων του! Νέφος λεπτὸν, τὸ ὁποῖον μίαν ἡμέραν θὰ διασπάσῃ τὸ ἀχανὲς τῶν Κιζάρων κράτος, ὅταν ἡ φιλοδοξία διαιρέσῃ τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας των, ἂν δὲν προλάβῃ τὸ κύμα τοῦ λαοῦ νὰ ἐκριζώσῃ τὰ θεμέλιά των. Ἡ καταστροφή αὕτη ἔρχεται μοιραίως. Μετ' αὐτὴν δὲ θὰ λάμψῃ τὸ ἀληθὲς μεγαλεῖον τῆς Ρωσσίας.

Ἡ ἀναγκαστικὴ κυκλοφορία τοῦ χαρτονομίσματος ἀποτελεῖ ἰδιαιτέραν πληγὴν τῶν οἰκονομικῶν τῆς Ρωσσίας. Κατὰ τὸ 1871 ἀνεβιβάζετο εἰς $2 \frac{1}{2}$ σχεδὸν διλιούνια δραχμῶν, προκαλέσασα ὑπερτίμησιν τῶν νομισμάτων εἰς 16—17 τοῖς ο]ο. Κατὰ τὰ τέλη τοῦ φθινοπώρου 1877 ἡ ἀναγκαστικὴ κυκλοφορία τοῦ Ρωσικοῦ χαρτονομίσματος ὑπελογίζετο εἰς 4 περίπου διλιούνια, ἀναβιβάσασα τὴν ὑπερτίμησιν τῶν νομισμάτων εἰς 25 τοῖς ο]ο. Κατὰ πάντα δὲ λόγαν ἡ ὀλισθηρὰ ὁδὸς, ἐνώπιον τῶν κατεπειγουσῶν τοῦ πολέμου ἀναγκῶν, προεχώρησε μέχρι σήμερον ἔτι μᾶλλον.

Ἐὰν ἀπὸ τῆς ἐπόψεως τῶν δαπανῶν μεταβῶμεν εἰς τὴν ἐποψιν τῶν εἰσοδημάτων τῆς Ρωσικῆς ἐπικρατείας, παρατηροῦμεν ἐκ τῶν προϋπολογισμῶν τῆς τελευταίας δεκαετίας σταθερὰν τάσιν πρὸς αὐξήσιν μέχρι τοῦ ἔτους 1875.

Ἔτη	ἑκατομ. ρουβλ.	Ἔτη	ἑκατομ. ρουβλ.
—	—	—	—
1867	399,6	1872	487,7
1868	425,9	1873	511,9
1869	428,2	1874	531,0
1870	449,0	1875	559,3
1871	470,6	1876	559,3

Καθ' ἕκαστον τῶν ἐτῶν τούτων ἐβεβαιώθη περίσσευμα

εισπράξεων ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἀπὸ $1\frac{1}{10}$ ἑκατομ. μέχρι $1\frac{1}{2}$. Ἐν τούτοις ἀπέναντι τῶν πραγματικῶν δαπανῶν αἱ πραγματικαὶ εἰσπράξεις ἠκολούθησαν τὴν ἐξῆς ἀναλογίαν. Κατὰ τὰ πρῶτα τέσσαρα ἔτη τῆς ἐν λόγῳ δεκαετίας σταθερὰ ἢ πρὸς τὰ ἐλλείματα τάσις 5,1 ἑκατομ. ρ. τῷ 1867,—19,7 τῷ 1868,—11,3 τῷ 1869,—4,9 τῷ 1870. Κατὰ τὸ 1871 ἀπαντᾶται περίσσευμα τῶν εἰσπράξεων κατὰ 8,4 ἑκατομ. ρ. Κατὰ τὸ 1872 ἰσορροπία, τὴν ὁποίαν ἐπηκολούθησε ἔλλειμμα 1,2 ἑκατομ. ρ. τῷ 1873, μετὰ τὸ ὁποῖον ἀναφαίνεται εὐρωστος ὁρμὴ πρὸς τὴν ὁδὸν τῶν περισσευμάτων, διότι ἀναβαίνουνσι ταῦτα εἰς 14,4 ἑκατομ. ρ. τῷ 1874 καὶ εἰς 40 τῷ 1875. Κατὰ τὸ 1876 αἱ ὑπολανθάνουσαι πολεμικαὶ τῆς Ρωσσίας περιπέτειαι, ἐν τῷ κύκλῳ τῶν γνωστῶν Τουρκικῶν ἐπαναστάσεων, εἰσῆγαγον ἐκ νέου τὸ κράτος εἰς τὴν σειρὰν τῶν ἐλλειμμάτων. Κατὰ τὴν πρώτην δὲ ἑξαμηνίαν τοῦ 1877 παρατηρεῖται ἐλάττωσις τῶν δημοσίων εἰσοδημάτων, ἀπέναντι τῆς ἀντιστοίχου τοῦ 1876, ἄνω τῶν 16 ἑκατομ. ρ. ἀπὸ μόνων δύο πηγῶν, τοῦ τελωνείου ἧτοι τῆς εἰσαγωγῆς καὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς καταναλώσεως φόρου.

Τοιοιουτρόπως ὁ ἐνεστὼς πόλεμος, ὅπως ὄλαι αἱ αἱματηραὶ τῶν ἐθνῶν συγκρούσεις, ἔσχε τὸ ἄμεσον ἐν Ρωσσίᾳ ἀποτέλεσμα τοῦ προβιβασμοῦ τῶν ἐξόδων καὶ τοῦ ὑποβιβασμοῦ τῶν ἐσόδων. Ἐνῶ ὡς εἶδομεν τὰ πρῶτα τείνουσιν εἰς προσέγγισιν τῶν τεσσάρων διλιουνίων δραχμῶν, μετὰ τῆς ἐλαττώσεως τῶν δευτέρων συμβαδίζει γενικὴ τῆς Ρωσικῆς κοινωνίας οἰκονομικὴ καχεξία. Εἶναι αὕτη τόσῳ μᾶλλον αἰσθητὴ, ὅσῳ οἱ Ἐμπορικὸι Πίνακες τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου τῆς Ρωσσίας παρίστων κατὰ τὴν δεκαετίαν 1865—74 σημαντικωτάτην ἀνάπτυξιν. Ἀπὸ 203 ἑκατομ. ρ. ἐν ἔτει 1865, ἡ Ρωσικὴ ἐξαγωγή ἀνέβη εἰς 431,8 ἑκατομ. ρ. ἐν ἔτει 1874, ἧτοι ὑπερεδιπλασιάσθη. Εὐρωστότερον φαινόμενον παρίστα ἡ εἰσαγωγὴ τῆς Ρωσσίας, διότι ἀπὸ 155,2 ἑκατομ. ρ. ἐν ἔτει 1865, ἀνέβη εἰς

471,4 τῷ 1874, ἧτοι ὑπερετριπλασιάσθη. Οἱ τεθέντες ἐκ τῶν περιπλοκῶν τοῦ 1876 καὶ ἰδίως τῶν περιπετειῶν τοῦ 1877 φραγμαὶ εἰς τὴν εὐρείαν ταύτην πρόοδον, οἱ ἐν τῇ γλώσῃ μὲν τῶν δημοσίων δανείων εἰς διλιούνια ὑπολογιζόμενοι, ἐν τῇ ἐθνικῇ δὲ ἐργασίᾳ ὑπὸ τὸ ἐνδύμα τῆς ὀπισθοδρομήσεως προβάλλοντες, θέλουσι βεβαίως συντρίβῃ κατὰ μικρὸν μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς εἰρήνης. Ἀλλὰ τὰ συντρίμματα θὰ ἀπαντῶνται διὰ πολὺν χρόνον ὑπὸ τοὺς πόδας τῆς βαδιζούσης ἐντὸς τοῦ οἰκονομικοῦ σταδίου ἐνεστῶσης τῶν Ρώσων γενεᾶς.

ΔΙΑΤΙΜΗΣΙΣ ΦΑΡΜΑΚΩΝ.

Πρὸ ὀλίγου ἐδημοσιεύθη Κυβερνητικὸν μέτρον, τὸ ὁποῖον ὑποβάλλει εἰς ἀναγκαστικὴν διατίμησιν τὸν φαρμακευτικὸν κλάδον τῆς ἐθνικῆς βιομηχανίας. Κατὰ πόσον ἐνδιαφέρονται ἐπὶ τοῦ προκειμένου αἱ γενικαὶ τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας ἀρχαί, πρόδηλον εἶναι εἰς ὅσους ἐν τῇ βιομηχανικῇ ἐλευθερίᾳ διορῶσι τὰς στερεωτέρας βάσεις τῆς οἰκονομικῆς προαγωγῆς. Διαφέρει ἡ ἀστυνομικὴ ἐποψίς κατὰ τῶν κινδύνων, τοὺς ὁποίους, ἐν τῇ φύσει τῶν πραγμάτων, καὶ ἡ ἐργασία ὅπως καὶ ἡ λοιπὴ κοινωνικὴ κατάστασις ἐφελκύει κατὰ τὰς διαφόρους περιστάσεις. Ἀλλ' ἐνῶ κατανοῶ τὸν ἀστυνόμον, ὅστις προλαμβάνει, δὲν ἐννοῶ τὸν δικηγόρον, ὅστις διατιμᾷ τὴν ἀλλοτρίαν ἰδιοκτησίαν.

Ἐκτὸς τοῦ οἰκονομικοῦ ἀμαρτήματος τῶν κυβερνητικῶν ἐν γένει διατιμήσεων, συντρέχει καὶ νομικὴ τις κατ' αὐτὰς ἐποψίς, ἀξία ἰδιαίτερας μελέτης. Ἐνῶ π. χ. κατ' οὐδὲν διαφέρει ἡ ἀκίνητος ἰδιοκτησία τῆς κινητῆς, ἐπὶ μὲν τῆς πρώτης ἡ διατίμησις θὰ ἐξήγειρε τὴν ἀγανάκτησιν, ἐπὶ δὲ τῆς δευτέρας θεωρεῖται ἀνεκτὴ. Ὁ λόγος τῆς

αντιθέσεως ταύτης οφείλεται εις τὴν δύναμιν τῶν γαιωκτητῶν ἧτις ἀπανταχοῦ εἶναι πρακτικωτέρα. Ὁ διοικητὴς πολὺ προσέχει ὥστε νὰ γίνῃ καταγέλαστος, διατιμῶν ἕκαστον πῆχυν τῶν Ἀθηναϊκῶν οἰκοπέδων. Ἐν τούτοις δὲν διστάζει νὰ διατιμήσῃ τὰ ἀντικείμενα τῆς κινήτης βιομηχανίας, εὐθὺς ὡς πρόκειται νὰ θεραπεύσῃ τὰς ἀξιώσεις τῶν καταναλωτῶν.

Ἐν τούτοις καὶ κατὰ τὸ διοικητικὸν τοῦτο σύστημα, τὸ ὁποῖον κατασκευάζει ἐξαιρέσεις, ἐκεῖ ἔνθα τὸ Σύνταγμα δὲν ἀφῆκε τόπον πρὸς οὐδεμίαν (1), ἀπαιτεῖται νόμος τις ἵνα στηριχθῇ ἐπ' αὐτοῦ ἡ διατίμησις. Καὶ τῶ ὄντι τὸ κανονίζον αὐτὴν Διάταγμα τῆς 14 Ὀκτωβρίου 1877 ἀναφέρεται εἰς τὸ Διάταγμα τῆς 7 Δεκεμβρίου 1834, τὸ ἄρθρον 9 τοῦ ὁποίου ὑπόχρεοῖ τοὺς φαρμακοπώλας, ἵνα φυλάττωσιν «αὐστηρῶς τὴν διορισθεῖσαν διατίμησιν τῶν ἱατρικῶν» ἐπὶ ποινῇ (ἄρθρ. 12) «προσκαίρου ἢ καὶ παντοτεινῆς τοῦ ἐπαγγέλματός των καταπαύσεως». Ἀλλὰ τὸ Διάταγμα τῆς 7 Δεκεμβρίου 1834 εἶναι νόμος; Μετὰ τὸ Σύνταγμα δὲ, δύναται ὅσον ἀφορᾷ τὴν διατίμησιν τῆς φαρμακευτικῆς ἰδιοκτησίας νὰ ἔχῃ ἰσχύν; Ποία δημοσία ἀνάγκη ὑφίσταται, ἵνα πωλῇ ὁ φαρμακοπώλης ὀλιγώτερον τοῦ ὅσον τῶ ἐπιβάλλει ὁ φυσικὸς νόμος τῆς ζήτησεως καὶ τῆς προσφορᾶς; Ἐν τούτοις καὶ ἐπὶ τῶν κυρίως ἀναγκαστικῶν πωλήσεων τὸ Σύνταγμα οὐδαμῶς ἀντιστρατεύεται πρὸς τὸν αἰώνιον τοῦτον νόμον.

Ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ, τὸ διάταγμα τῆς 14 Ὀκτωβρίου 1877 εὗρε προϋπάρχον τὸ σύστημα τῆς φαρμακευτικῆς διατιμήσεως, ἧτις, ἀπὸ τῶν νεωτέρων διδομένων ἐπεξεργασθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἱατροσυνεδρίου, ἐτέθη εἰς ἐνέργειαν ἀπὸ τῆς πρώτης Δεκεμβρίου 1877. Τὸ Διάταγμα ὑπόσχεται ὅτι

(1) Ἄρθρ. 17 τοῦ Συντάγματος: «Οὐδεὶς στερεῖται τῆς ἰδιοκτησίας του εἰμὴ διὰ δημοσίαν ἀνάγκην προσκηόντως ἀποδεδειγμένην, ὅταν καὶ ὅπως ὁ νόμος διατάσσει, πάντοτε δὲ προηγουμένης ἀποζημιώσεως.»

κατὰ τριετίαν θέλει ἀναθεωρεῖσθαι ἡ φαρμακευτικὴ διατίμησις ὑπὸ τοῦ Ἱατροσυνεδρίου, ἐκτὸς φαρμάκων τινῶν κοινῆς καὶ συνήθους χρήσεως (συσκευασιῶν κινήτης, ἰωδίου, ὀπίου κττ.), τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ ἀναθεωρῶνται καὶ ἐν συντομωτέρῳ χρόνῳ, καθόσον ἡ ἀγοραία τιμὴ αὐτῶν ἐπαισθητῶς ἤθελε μεταβληθῆ. Ἴδου ἐπὶ ποίων βάσεων ἐκανονίσθη ἐν γένει τὸ προκείμενον κυβερνητικὸν μέτρον ὑπὸ τῶν ἄρθρων 3 καὶ ἐπ. τοῦ Διατάγματος:

3. Ἐὰν διορίζονται φάρμακα μὴ ἐμπεριεχόμενα ἐν τῇ διατιμήσει, ἡ τιμὴ αὐτῶν προσδιορίζεται κατ' ἀναλογίαν τῶν τιμῶν ἄλλων ὁμοειδῶν φαρμάκων σημειωμένων ἐν τῇ αὐτῇ διατιμήσει.

4. Ὅταν ἐν τῇ πωλήσει φαρμάκου τινός ἢ προσδιορισμένη τιμὴ τοῦ κατωτέρου ποσοῦ φθάσῃ τὴν διὰ τὸ ἀμέσως ἀνώτερον ποσὸν ὀρισμένην, τοῦτέστιν ὅταν ἡ κατὰ κόκκους τιμὴ φθάσῃ τὴν κατὰ γραμμάριον ἢ δραχμὴν, τότε διὰ τὸ περιπλέον δὲν ἐπιτρέπεται πληρωμὴ ὑπερβαίνουσα τὴν τιμὴν τοῦ ἀμέσως ἀνωτέρου ποσοῦ. Ἐὰν ἐπὶ παραδείγματι, φαρμάκου τινός ἢ δραχμὴ τιμᾶται λεπτὰ 60, καὶ ὁ κόκκος λεπτὰ 3, φαρμακοποιὸς δὲ τις πωλήσῃ διὰ μιᾶς εἰς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν 20—39 κόκκους ἐνός καὶ τοῦ αὐτοῦ φαρμάκου, ἐπειδὴ ἐκ μόνων τῶν 20 κόκκων λαμβάνει ὅλης δραχμῆς τὸ ἀντίτιμον, οὐδεμίαν ἐσπραχίς ἐπιτρέπεται αὐτῶ διὰ τοὺς περιπλέον τῶν 20 κόκκους· ὁ αὐτός θέλει γίνεσθαι ὑπολογισμὸς καὶ περὶ τῶν ἄλλων συστοίχων ποσῶν.

5. Ὅταν κατὰ τὴν αὐτὴν ἐπίσκεψιν ἀναγράφονται διὰ διάφορα ἄτομα τὰ αὐτὰ φάρμακα, τῆς αὐτῆς κατασκευῆς, καὶ ἐκ τῶν αὐτῶν οὐσιῶν συγκείμενα, τότε ἡ ἀξία αὐτῶν ὑπολογίζεται καὶ ὡς πρὸς τὸ ποσὸν τῶν φαρμάκων, ὧν ἐγένετο χρῆσις, καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀμοιβὴν τῆς παρασκευῆς, οὐχὶ πλέον κατὰ τὴν ἀξίαν μιᾶς ἐκάστης τῶν συνταγῶν κατ' ἴδιαν, ἀλλ' ἐν συνόλῳ κατὰ τὴν ἀξίαν τοῦ ὅλου ποσοῦ τῶν φαρμάκων, ὧν ἐγένετο χρῆσις, πλέον τῆς διατιμήσεως τῆς ἐργασίας διὰ τὸ ὅλον ποσὸν τῶν παρασκευασθέντων φαρμάκων· ἐὰν π. χ. διὰ 4 ἄτομα ἐνός καὶ τοῦ αὐτοῦ καταστήματος ἀναγραφῶσι κατὰ τὴν αὐτὴν ἐπίσκεψιν ἀνά 4 δραχμαὶ ρίζης ἀλθαίας εἰς ἀρέψημα 6 οὐγκιῶν, ὁ φαρμακοποιὸς θέλει πληρωθῆ 60 λεπτὰ διὰ δύο οὐγκίας ἀλθαίας, καὶ 86 λεπτὰ διὰ τὴν ἀρέψησιν

δύο λίτρων ἀφεψήματος, ἧται ἐν ὄλῳ 146 λεπτά, καὶ οὐχὶ δραχμὰς 2 καὶ λεπ. 80, ἀνά 70 λεπτά δι' ἕκαστον ἀφεψήμα.

6. Ὄταν ἐν τῇ διατιμῆσει τῶν φαρμάκων ὑπάρχωσι διάφορα εἶδη ἐνός καὶ τοῦ αὐτοῦ φαρμάκου, ὁ δὲ ἰατρός καταλίπη ἐν τῇ συνταγῇ τὸ εἶδος ἀπροδιόριστον, τότε ὁ φαρμακοποιὸς ὀφείλει νὰ μεταχειρισθῇ τὸ τῆς κατωτέρας ἀξίας εἶδος, καὶ τοῦτο νὰ ὑπολογίσῃ.

7. Ὄταν ὁ ἰατρός δὲν προσδιορίσῃ τὸ ποσὸν τῆς οὐσίας, ἧτις μέλλει νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς τι ἀφεψήμα ἢ ἐγγύμα, εἰ μὲν τοῦτο ἀνήκει εἰς τὰ ἰσχυρὰν ἐνέργειαν ἔχοντα [τὰ δραστήρια], ὁ φαρμακοποιὸς ὀφείλει νὰ λάβῃ ἰδιαιτέραν πληροφορίαν παρὰ τοῦ ἰατροῦ, εἰ δὲ πρόκειται περὶ φυσικῶν φαρμάκων ἀσθενοῦς ἐνεργείας, τότε ὁ φαρμακοποιὸς λαμβάνει 2—4 δραχμὰς δι' ὅκτω οὐγκίας διηθήματος.

8. Ὄταν ἡ ἀξία φαρμάκου τινος σημειοῦται ἐν τῇ διατιμῆσει μόνον κατὰ μικρὰς ποσότητας διὰ τὸ μὴ εὐχρηστον, ὁ φαρμακοποιὸς ὀφείλει, εἴποτε ἀναγραφῇ εἰς μεγάλην ποσότητα, νὰ τηρήσῃ εἰς τὴν ἀξίαν αὐτοῦ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν τῆς ἐκπτώσεως, ἧτις ὑπάρχει εἰς τὰ συγγενῆ κάτω φάρμακα· λ. χ. ὅταν πρόκειται νὰ ἐκτιμηθῇ τὸ *Sirupus capilli Veneris* κατὰ λίτραν, ἧς ἡ ἀξία δὲν ἐσημειώθη ἐν τῇ διατιμῆσει, θέλει ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ἡ κατὰ λίτραν ἀξία τοῦ *Sirupi Althaeae*, οὐτινος ἡ οὐγκία τιμᾶται ὅσον καὶ ἡ τοῦ *Sirupi Capilli Veneris*, ἧτοι ἡ λίτρα δραχ. 1 καὶ 80, καὶ οὐχὶ 2 καὶ 40.

9. Φαρμακευτικὰ σταθμὰ εἶναι τὰ ὀριζόμενα ἐν τῇ Ἑλληνικῇ φαρμακοποιᾷ, ὧν ἡ ἀναλογία πρὸς τὰ Γαλλικὰ, καὶ ἀντιστρόφως, ἔχει ὡς ἑξῆς. Λίτρα, *libra* = 360 γράμματα· Οὐγκία, *uncia*, = 30 γράμματα· Δραχμή, *drachme* = 3,75 γράμματα· Γραμμάριον, *scrupulus* = 1,25 γράμματα· Σιτάριον, *granum*, = 0,0625 γράμματα· *Gramme*, γράμμα = 16 σιτάρια· *Decagramme*, δεκάγραμμα = 2 δραχ. 2 σιτάρ. *Hectogramme*, ἑκατόγραμμα = 3 οὐγ. 2 δραχ. 2 σιτ. *Kilogramme*, χιλιόγραμμα = λίτρ. 2, οὐγ. 9, δραχ. 2, σιτ. 2. — Ὑποδιαίρεσις τοῦ Γαλλικοῦ γράμματος: *Decigramme*, δέκατον τοῦ γράμματος = μὲ ἑλληνικὸν σιτάριον 1,600, ἢ ἀπλούστερον 1 καὶ $\frac{1}{2}$, περίπου τοῦ σιταρίου. *Centigramme*, ἑκατοστόν τοῦ γράμματος = μὲ ἑλλην. σιτάρ. 0,160 ἧτοι $\frac{1}{6}$ περίπου τοῦ σιταρίου. *Milligramme*, χιλιοστόν τοῦ γράμματος = μὲ ἑλλην. σιτάρ. 0,016 ἧτοι $\frac{1}{60}$ περίπου τοῦ σιταρίου.

P.

ΣΙΤΗΡΑ ΜΕΤΑΞΥ ΑΖΟΦΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Εἶναι περίεργος ἡ συνάντησις δύο χρονολογιῶν, διαχωριζομένων ὑπὸ 22 ὄλων αἰώνων. Ἡ πρώτη ἀνήκει εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Δημοσθένους καὶ ἡ δευτέρα εἰς τὴν ἐν ἣ ἡ ζωμεν δεκαετηρίδα. Κατὰ τὴν πρώτην ἡ Ἀθηναϊκὴ Δημοκρατία εἰσήγεν ἐνιαυσίως ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς ὑπὲρ τοὺς 800,000 μεδίμνους σίτου, ἧτοι ὑπὲρ τὰ 1,560,000 κοιλὰ (1 μέδιμνος = 2 κοιλὰ μείον $\frac{1}{10}$). Κατὰ τὴν δευτέραν ὀλόκληρος ἡ Ἑλληνικὴ ἐπικράτεια εἰσήγαγε τῷ 1870 μὲν 2,726,889 κοιλὰ σίτου, τῷ 1871 δὲ 3,756,377, τῷ 1872 δὲ 3,175,092, τῷ 1873 δὲ 2,608,540, τῷ 1874 δὲ 2,636,990, τῷ 1875 δὲ 3,345,174. Κατὰ μέσον ὄρον ἡ ἐνιαυσία τῆς νῦν Ἑλλάδος σιτοεισαγωγὴ μόλις εἶναι διπλασία τῆς πρὸς 2200 ἐτῶν ὑπὸ μόνων τῶν Ἀθηνῶν ἐνεργουμένης.

Τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἐν λόγῳ περίοδος τῆς πόλεως ταύτης δὲν ἦτο ἡ ἀνοητοτέρα, πρέπει νὰ ἐκληφθῇ ὡς ἰδιαιτέρως ἐνδεικτικόν. Ὑποτιθεμένης ταυτότητος ἀναλογιῶν ἐν τῇ ἐσωτερικῇ παραγωγῇ κατ' ἀμφοτέρας τὰς περιόδους τόσον τῆς νῦν Ἑλλάδος ὅσον καὶ τῆς ἀρχαίας Ἀττικῆς, ἡ κατανάλωσις τοῦ ἀλλοτρίου σίτου ἀνήκει εἰς κυριωτάτην ἐποψίν τῆς σχετικῆς δυνάμεως αὐτῶν εἰς πληθυσμὸν καὶ πλοῦτον. Βεβαίως κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ὑπῆρξαν πολλὰ τμήματα τῆς Ἑλληνικῆς γῆς αὐτοσυντήρητα, ἐν ταῖς ὁποῖσις ἡ εἰσαγωγὴ δημητριακῶν καρπῶν ἦτο ἥμισυ ἀναγκαῖα. Ἀλλ' ἐνῶ τὸ φαινόμενον τοῦτο ἀπαντᾶται καὶ ἤδη, σημειωτέον χάριν τῆς ἀναλογικῆς συγκρίσεως, ὅτι καὶ ἐν τῇ ἀρχαιότητι, ἐκτὸς τῶν Ἀθηνῶν, πολλαχοῦ τῶν βιομηχανικῶν παραλίων καὶ πεδινῶν μερῶν τῆς Ἑλλάδος

πυκνοί, κατά τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον, πληθυσμοὶ καθίστων ἀναπορεύκτους τὰς ἐξωθεν εἰς δημητριακοὺς καρποὺς ἐμπορικᾶς ἐπικουρίας.

Ἐνδιαφέρει ἡ ἔρευνα πόθεν προήρχετο τὸ ἀρχαῖον πρὸς τὰς Ἀθήνας ἐμπορικὸν εἰς δημητριακοὺς καρποὺς ρεῦμα. Δὲν δισάξει ὁ Δημοσθένης ἐν τῷ πρὸς Λεπτίνην λόγῳ αὐτοῦ, ἵνα ἀναγάγῃ τὸ ἥμισυ τῆς Ἀθηναϊκῆς σιτοεισαγωγῆς εἰς τὴν κατὰ τὸν Κιμμέριον Βόσπορον χώραν τοῦ Λεύκωνος. «Ὁ ἐκ τοῦ Πόντου, λέγει, εἰσαγόμενος σῖτος ἐξισοῦται πρὸς ὅλον τὸν ἐκ τῶν ἄλλων ἐμπορικῶν λιμένων προερχόμενον. Τοῦτο δὲ συμβαίνει οὐχὶ διότι ἡ χώρα ἐκείνη παράγει τὸν περισσότερον σῖτον, ἀλλὰ διότι ὁ Λεύκων, ὢν κύριος αὐτῆς ἀπένειμεν ἀτέλειαν πρὸς τοὺς εἰσκομίζοντας ἐκ τῆς χώρας τοῦ σῖτον εἰς Ἀθήνας, καὶ ἐχορήγησε τὸ πρόνομιον εἰς τοὺς πρὸς ἡμᾶς πλέοντας νὰ φορτόνωσι πρῶτοι. Ἀπολαμβάνων ἐκεῖνος ἀτέλειαν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει δι' ἑαυτὸν καὶ τοὺς παῖδας του, χορηγεῖ ὁμοίαν πρὸς ἡμᾶς ὅλους. Παρατηρήσατε δὲ πόσον μέγα εἶναι τοῦτο. Ἐνῶ ἐκεῖνος εἰσπράττει φόρον παρὰ τῶν ἐξαγόντων σῖτον ἐκ τῆς χώρας του ἐν τριακοστὸν, ὁ εἰσαγόμενος ἐκεῖθεν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει σῖτος ἀναβιβάζεται εἰς 400,000 περίπου μεδίμνους, ὅπως δύναται ἕκαστος νὰ πληροφορηθῇ ἐκ τῶν καταλόγων τῶν Σιτοφυλάκων. Ὄθεν ἐπὶ μὲν τῶν 300,000 μεδίμνων δίδει ἡμῖν 10,000, ἐπὶ δὲ τῶν 100,000 ἑτέρας 3,000. Τοσοῦτον δὲ ὁ Λεύκων ἀπέχει τοῦ νὰ ἀποστερήσῃ ἡμᾶς τῆς δωρεᾶς ταύτης, ὥστε κατασκευάσας τὴν Θεοδοσίαν ἐμπορικὸν λιμένα, οὐδόλως καθ' ἃ λέγουσιν οἱ ναυτιλλόμενοι κατώτερον τοῦ Βοσπόρου, καὶ ἐν αὐτῷ ἔδωκεν ἡμῖν ἀτέλειαν ὁμοίαν.»

Καὶ τοιαῦται μὲν τοῦ ρήτορος αἱ πληροφορίες περὶ τῆς ἐκ τοῦ Κιμμερίου Βοσπόρου κατὰ τὴν ἐκτοστὴν Ὀλυμπιάδα εἰσαγωγῆς τοῦ σίτου ἐν τῇ Ἀθηναϊκῇ Δημοκρατίᾳ. Πρόκειται περὶ διεθνούς ἐπ' ἀτελείᾳ συμβάσεως, εἰς αἰώνιον μνημόσυνον τῆς ὁποίας εἶχον στηθῆ τρεῖς στήλαι

ἐπὶ τοῦ Βοσπόρου, ἐν Πειραιεῖ καὶ ἐντῷ Ἱερῷ. Πράγμα περιέργον! Αἱ στήλαι αὗται κατέπεσαν πρὸ ἀμετρήτου χρόνου, ἢ γενναιότης καὶ ἢ εὐγένεια τοῦ Λεύκωνος παρῆλθον σὺν αὐτῷ, καὶ ὅμως τὸ ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους ὡς ἀνωτέρω περιγραφέν σιτεμπορικὸν ἐκ τοῦ Κιμμερίου Βοσπόρου πρὸς τὴν Ἑλλάδα ρεῦμα διαβαίνει τοὺς αἰῶνας, πάντοτε σταθερὸν, διὰ μέσου ἀλλεπαλλήλων διεθνῶν περιπετειῶν. Οἱ ἐπόμενοι ἀριθμοὶ θέλουσιν ἀποδείξει τὸ φαινόμενον τοῦτο ἐν πάσῃ δυνατῇ ἀκριθείᾳ.

Ἐπὶ 2,636,990 κοιλῶν σίτου, τὰ ὅποια ἐν ὄλῳ κατὰ τὸ ἔτος 1874 εἰσήγαγεν ἡ Ἑλλάς, 1,095,415 προέρχονται κατὰ τοὺς Ἐμπορικοὺς Πίνακας ἐκ τῆς παρὰ τὸν Κιμμέριον Βόσπορον Ρωσσίας. Ἀποτελοῦσι πλεοντῶν $\frac{2}{3}$ τῆς ὅλης Ἑλληνικῆς σιτοεισαγωγῆς. Ἐὰν εἰς τὸ ποσὸν τοῦτο προσθῶμεν καὶ τὰ λοιπὰ ἐκ τῆς αὐτῆς χώρας εἰσαχθέντα ἐν Ἑλλάδι εἶδη δημητριακῶν καρπῶν καὶ συγκρίνωμεν τὸ ἄθροισμα πρὸς τὸ σύνολον τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς δημητριακῶν ἐν γένει καρπῶν καὶ τῆς πανταχόθεν εἰσαγωγῆς τοιούτων, μετὰ προηγουμένην ἐκ τοῦ συνόλου τούτου ἀφαίρεσιν τῶν πρὸς σπορὰν ἀναγκαίων ποσοτήτων ὡς καὶ τῶν ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἐξαχθεισῶν (1), θέλομεν φθάσει εἰς τὸ συμπέ-

(1) Ἡ μὲν ἐνιαυσία ἐν Ἑλλάδι παραγωγή τῶν δημητριακῶν καρπῶν ὑπολογίζεται εἰς 4,474,000 ἑκατόλιτρα (ἴδ. Οἰκονομικὴν Ἐπιθεώρησιν, 1877, φυλ. 51ον, σελ. 140), ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἄθροισμα περίπου διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἀναγκαίας σπορᾶς τῶν γαιῶν. Ἡ δὲ ὅλική εἰσαγωγή τῶν ἐξωθεν εἰσκομισθέντων ἔχει κατὰ τοὺς Ἐμπορικοὺς Πίνακας τοῦ 1874 ὡς ἐξῆς: σῖτος 2,636,990 κοιλὰ κριθῆ 151,619· ἀραβόσιτος 213,027· διάφοροι 42,455· ἄλευρα 780,569 ὀκάδες. Ἡ δὲ ὅλική ἐξαγωγή ὑπολογίζεται κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ὡς ἐξῆς: σῖτος 1068 κοιλὰ κριθῆ 637· ἀραβόσιτος 285· διάφοροι 26,380· ἄλευρα 12,224 ὀκάδες. Ἐκτὸς δὲ τοῦ σίτου (1,095,415 κ.) εἰσήχθησαν ἐκ Ρωσσίας κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος κριθῆ μὲν 5,780 κοιλὰ, ἀραβόσιτου δὲ 584, διαφόρων 209· καὶ ἄλευρα 16,327 ὀκάδες.

ρασμα ότι μεταξύ του Κιμμερίου Βοσπόρου και της μεσημβρινής άκρας της Χερσονήσου του Αΐμου υπάρχει αναγκαίος οικονομικός σύνδεσμος, ὅστις επιβαλλόμενος ὑπὸ τῆς ἱστορίας τῶν πραγμάτων περιβάλλεται ἀκραν σημαντικότητα, διότι ἀφορᾷ εἰς τὸ ἕκτον περίπου τῆς ζωτικῆς συντηρήσεως τοῦ τῆς Ἑλλάδος πληθυσμοῦ.

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΙΣ ΕΝ ΑΓΓΛΙΑ.

Ἀνήκει εἰς τὰ συνταγματικά, τόπον τινά, νόμιμα ὁ ἐφάπαξ κατὰ τὴν ἀνατίθασιν τοῦ Βασιλέως ἐπὶ τοῦ θρόνου προσδιορισμὸς τῆς Βασιλικῆς ἐπιχορηγήσεως. Ἡ ἀρχὴ αὕτη εἶναι οὐσιωδῶς Ἀγγλική, τὴν ὁποίαν κατόπιν ἐμιμήθησαν, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον, καὶ τὰ λοιπὰ συνταγματικά ἔθνη. Τῆς Ἐλισάβετ ἡ ἐνιαυσία ἐπιχορήγησις ὑπελογίζετο εἰς 600,000 λίρ. στερλ., τοῦ Καρόλου Α' εἰς 800,000, τοῦ Καρόλου Β' εἰς 1,200,000, τῆς Βικτωρίας περιωρίσθη εἰς 406,710. Τοσαῦται ἐπληρώθησαν αὐτῇ ὑπὸ τοῦ δημοσίου τῆς Ἀγγλίας θησαυροῦ κατὰ τὸ τελευταῖον οικονομικὸν τῆς χώρας ἔτος.

Ἐν τούτοις ἐκτὸς τοῦ ποσοῦ τούτου, καθ' ἃ ἀναφέρει ἡ πρὸ ἐλίγων μηνῶν δημοσιευθεῖσα σχετικῶς Κυανὴ Βίβλος, τὸ Ἀγγλικὸν ταμεῖον ἐπλήρωσε ἐτέρας 157,000 λίρ. στερ. πρὸς τὰ ἐπόμενα μέλη τῆς Βασιλικῆς οἰκογενείας, ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῶν ὀρίων τῆς Ἀγγλικῆς πολιτείας.

λ. στ.

Εἰς τὸν Διάδοχον πρίγκιπα τῆς Οὐαλίας	40,000
Εἰς τὴν σύζυγον αὐτοῦ	10,000
Εἰς τὸν δούκα τοῦ Ἐδιμβούργου	25,000
Εἰς τὸν δούκα Connaught	15,000
Εἰς τὸν πρίγκιπα Λεοπόλδον	16,000

Εἰς τὸν ἐξαδελφον τῆς Βασιλίσσης δούκα τοῦ Cambridge	12,000
Εἰς τὴν πρωτότοκον θυγατέρα Τῆς, σύζυγον τοῦ πρίγκιπος διαδόχου τῆς Πρωσσίας	8,000
Εἰς τὰς τρεῖς ἐτέρας ἐγγάμους θυγατέρας Τῆς (ἀνὰ 6,000)	18,000
Εἰς τὴν θείαν Τῆς	6,000
Εἰς τὴν ἐξαδέλφην Τῆς πριγκιπέσαν Teck.	5,000
Εἰς τὴν ἐξαδέλφην Τῆς δούκισσαν Mecklenburg Sterlitz	3,000

Ὑπολογιζομένων καὶ τῶν εἰς τὴν Βασίλισσαν ὡς ἀνωτέρω χορηγηθειῶν, 406,710 τὸ ἕλρον τῶν ὑπὲρ τοῦ θεσμοῦ τῆς Βασιλείας ἐνιαυσίων τῆς Ἀγγλίας δαπανῶν ἀνατιβάζεται εἰς λίρ. στερλ. 563,710 ἤτοι 16,065,735 δραχμᾶς (πρὸς 28,50).

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι εἰς πολλὰς σκέψεις δύναται νὰ ὀδηγήσῃ ἡ πολιτειακὴ ἐπὶ τῆς προκειμένης δαπάνης ἔννοια. Πλούσιος καὶ ἐλεύθερος λαὸς δύναται νὰ δώσῃ πολλὰ ἑκατομμύρια εἰς τὸν βασιλικὸν ἀρχηγὸν του, καθὼς ἐπίσης πτωχὸς καὶ ὑπὸ ζυγὸν πλειότερα ἔτι πρὸς τὸν δυνάστην του. Ἀλλὰ νὰ ὑποθέσῃ τις, ὅτι ἐπὶ τῆς ὅλης βασιλικῆς δαπάνης τὸ τρίτον σχεδὸν καταβροχθίζεται ὑπὸ τῶν συγγενῶν τοῦ βασιλέως, τοῦτο δύναται νὰ θεωρηθῇ διὰ τὴν Ἀγγλίαν τοῦλάχιστον, ὡς ὑπερβολικὸς κάπως ἀναχρονισμὸς, ἐπὶ τοῦ ὁποίου γρήγορα ἢ ἀργὰ θέλουσιν ἀντιμετρήσει τὰς δυνάμεις των τὸ ἀρχαιότροπον τῆς ἐξοχῆς καὶ τὸ νεωτεριστικὸν τοῦ ἄστεος Ἀγγλικὸν πνεῦμα.

Ἰδιαιτέρας σημασίας εἶναι αἱ συντάξεις τῶν πλησιέστερον πρὸς τὸ στέμμα ἀνατιβαζομένων θνητῶν. Τοιοῦτοτρόπως ἐν τῷ περὶ οὗ πρόκειται ἔτει, κατὰ τὴν Κυανὴν τῆς Ἀγγλίας Βίβλον, ὁ λόρδος Ρεδκλῆρ ἔλαβε 1,786 λ. στερλ.

οι λόρδοι Cowley και Napier 1700 λ. στ. ἕκαστος, ὁ sir G. Seymour καὶ ὁ sir J. Hudson 1200 λ. στ. ἕκαστος. Ὁκτώ δὲ ἢ δέκα ἕτεροι ἀνὰ 650 λ. στ. ἕκαστος. Τρεῖς λόρδοι χρηματίσαντες ἀρχικαγγελάριοι ἔλαβον ἀνὰ 5000 λ. στ. ἕκαστος. Ὁ λόρδος Eversdey καθ' ὃ ἀρχαῖος πρόεδρος τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων 4,000 λ. στ. Ἐξ δὲ ἀρχαῖοι δικαστικοί, εἰς τὰ ἀνώτατα τῆς δικαιοσύνης ἀνεληθόντες ἀξιώματα, ἀνὰ 3750 καὶ 3500 λ. στ. ἕκαστος. Τρεῖς πρῶην ὑπουργοὶ ἀνὰ 2,000 λ. στ. ἕκαστος.

Καὶ ταῦτα μὲν διὰ προσωπικὰς τῶν συνταξιούχων ἐκδουλεύσεις. Ὑπάρχουσιν ἔμως καὶ κληρονομικαί. Οἱ δοῦκες π. γ. τοῦ Marlborough εἶναι ἐγγεγραμμένοι διὰ 4,000 λ. στ. ἐνιαυσίως, ἀπὸ τοῦ ὁμωνύμου προγόνου των. Ὁ δούξ Οὐέλλιγκτων ἐπίσης διὰ τὸ αὐτὸ ποσὸν ἢ σύνταξις ἔμως αὕτη παύει μετὰ τὸν θάνατον τοῦ παρόντος δουκός. Ἀμφότεραι αἱ συντάξεις αὗται ἀποβλέπουσι μεγάλους νικητάς καὶ θεραπεύουσι τὴν Ἀγγλικὴν δόξαν. Οἱ ἀπόγονοι τοῦ William Penn λαμβάνουσι 4000 λ. στ. ἐνιαυσίως χάριν τῆς Πενσυλβανίας, τὴν ὁποίαν οὗτος εἶχεν ἰδρύσει καὶ ἢ ὁποία πρὸ ἐτῶν συνεχωνεύθη μετὰ τῆς Ἀμερικανικῆς Ὁμοσπονδίας. Ὁ τρίτος κατὰ διαδοχὴν ὑποκόμης St. Vincent 3,000 λ. στ. χωρὶς ἔμως νὰ μεταβαίη ἢ σύνταξις αὕτη εἰς τοὺς διαδόχους του. Ἡ δὲ λόρδος Νέλσον 3,000 λ. στ. μέχρι τέλους τῆς διαδοχῆς ἐν τῇ οἰκογενείᾳ ταύτῃ. Ὁ λόρδος Napier of Magdala νικητὴς τῆς Ἀβυσσινίας καὶ 5 ἄλλοι λόρδοι λαμβάνουσι ἀνὰ 2,000 λ. στ. ἕκαστος· ἀλλ' αἱ συντάξεις αὗται μεταβαίνουσιν εἰς τοὺς πρῶτους μόνον διαδόχους καὶ οὐχὶ εἰς τοὺς λοιποὺς ἀπογόνους αὐτῶν.

Διάφοροι στρατηγοὶ διάσημοι καὶ αἱ χῆραι δύο Ἀντιβασιλέων τῆς Ἰνδίας ἔχουσι σύνταξιν ἰσόβιον 1000 λ. στ. Ἀξιοσημείωτον ὅτι εἰς ἀποζημίωσιν δικαιομάτων τινῶν, τὰ ὁποία παρεχώρησαν εὐγενεῖς τινὲς εἰς τὸ Κράτος, λαμβάνουσι οὗτοι συντάξεις, οὕτως εἰπεῖν, ἀναμνήσεως, ὡς π. γ.

ὁ γνωστὸς Μαρκήσιος Σαλισβουρίας 4 $\frac{1}{2}$ λ. στ. κατ' ἔτος. Ἐχει καὶ ἡ μακρότης τῆς ζωῆς τὴν περιέργειάν της ἐπὶ τῶν Ἀγγλικῶν τοῦ στέμματος συντάξεων, διότι ζεῖ ἀκόμη ὑπηρετῆς τοῦ Βασιλέως Γεωργίου τοῦ Γ' λαμβάνων 40 λ. στ. ἐνιαύσιον σύνταξιν· 9 $\frac{1}{2}$ δὲ χιλ. λ. στ. διανεμόνται εἰς συνταξιούχους τῶν κατόπιν βασιλευτάντων Γεωργίου Δ' καὶ Γουλιέλμου Δ'.

Δ. Α.

ΔΙΕΘΝΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑ.

Ἡ ἰδέα τοῦ Schloezor περὶ τῆς Καταστατικῆς, ὅτι εἶναι αὕτη ἱστορία, ἥτις σταματᾷ εἰς δεδομένον χρονικὸν σημεῖον, ἐξηγεῖται ἐκ τοῦ γενικοῦ χαρακτήρος τῆς ἱστορίας, ἥτις ἀντιστοίχως δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀπὸ συνηχοῦς ἐνεργείας Καταστατικῆς. Ἐν τῇ σειρᾷ τοῦ χρόνου προστίθενται γεγονότα ἐπὶ γεγονότων, καὶ ὁ ἱστορικὸς συναθροίζων τὰ διάφορα στοιχεῖα τοῦ κοινωνικοῦ βίου περιγράφει αὐτὸν διὰ τῆς κατὰ μέρος καταστατικῆς γνώσεως ἐκείνων. Ἐνταῦθα κεῖται ἡ μεγάλη ἀξία τῆς ἱστορικῆς μεθόδου, καθ' ἧλας ἐκείνας τὰς ἐπιστήμας, αἵτινες κατέφυγον εἰς αὐτὴν, ὅπως εὕρωσι τὸν λιμένα τῆς συλλήβδην ἀνθρωποσοφίας. Δὲν εἶναι δόγματα, τὰ ὁποία ἐκ προοιμίων κατασκευάζει ἢ ματαιότης τῆς αὐτοπεποιθήσεως, ἀλλὰ διδόμενα τὰ ὁποία, ἐπαναλαμβανόμενα ἐν τῇ πρακτικῇ τοῦ ὕλικου, πνευματικοῦ καὶ ἠθικοῦ κόσμου διαμορφώσιν, συνδέονται ὑπὸ τοῦ αἰωνίου νόμου, τοῦ μεταξὺ αἰτίας καὶ ἀποτελέσματος.

Ἡ ἀκρίβεια αὕτη εἰς τὴν ἐξήγησιν τῶν διαφορῶν κοινωνικῶν φαινομένων ἀποτελεῖ τὸν βαθύτερον τῆς καταστατικῆς ἐπιστήμης σκοπὸν. Ἐχει τι οὗτος ἀληθῶς θεῖον,

διότι προσεγγίζει τὸν μυστηριώδη προορισμὸν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἐν τῷ ὁποίῳ τὸ κακὸν καὶ τὸ ἀγαθόν, ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ πονηρία, τὰ ἐλαττώματα καὶ τὰ προτερήματα ἐκτυλίσσονται μετὰ τῆς γενικότητος σταθερότητος ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, ὅσον μαρτυροῦσι δύο γραμμαὶ παράλληλοι, εὐθεῖαι ἐδῶ, καμπτόμεναι ἐκεῖ, πανταχοῦ δὲ ὑπαρκαὶ καὶ ρέουσαι ἐν τῷ πελάγει τῆς καθολικῆς κινήσεως. Ὁ Sussmilch (1740) ἐβλέπε ἐν τῇ ἐκτυλίξει τοῦ πληθυσμοῦ θείαν τάξιν· πᾶν, ἔλεγε, συμβεβηκὸς ἀνήκει εἰς τὴν ἄμεσον θέλησιν τοῦ Θεοῦ, ἄνευ τῆς μεσολαβήσεως τοῦ ὁποίου ἀνεξήγητος θὰ ἦτο ἡ θαυμασία ἀρμονία τῆς ἐπαναλήψεως τῶν σχετικῶν πρὸς ἐκάστην ἔννοιαν γεγονότων. Χωρὶς νὰ εἰσέλθῃ τις εἰς τόσον ἐγγύς σύνδεσμον τῶν ὑπερτάτων βουλῶν τοῦ Ὑψίστου πρὸς τὰ ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου πλανήτου τελούμενα, ἀρκεῖ ὁ θεῖος νόμος, ἵνα ἅπαξ τεθεῖς λειτουργῇ ἐφ' ὅσον μέρος τῆς αἰωνιότητος ἠθέλησε ὁ Δημιουργὸς τοῦ παντός. Ἡ Καταστατικὴ τοιοῦτοτρόπως, εἶναι ἄλλη τις Ἀποκαλύψεις, εἰς χεῖρας τῆς ἐπιστήμης, ἐμπνεομένη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ ἐξηγουμένη ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Ὅποια διαφορὰ μέχρι τῶν χρόνων ἐκείνων, καθ' οὓς ὁ πατὴρ τοῦ σοφωτάτου Σολομῶντος εἴλκυεν ἐπὶ τοῦ Ἰσραὴλ τὴν φοβερωτάτην ἐκ τοῦ Οὐρανοῦ καταδίχην, διότι ἐτόλμησε νὰ ἀριθμῆσῃ τοὺς ὑπηκόους του ! (1).

(1) Βασιλειῶν Ἰούδα Α' καί: «Καὶ ἔστη διάβολος ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἐπέσειε τὸν Δαυὶδ τοῦ ἀριθμῆσαι τὸν Ἰσραὴλ. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς Ἰωάβ καὶ πρὸς τοὺς ἀρχοντας τῆς δυνάμεως. πορευθητε, ἀριθμήσατε τὸν Ἰσραὴλ ἀπὸ Βηρσabee καὶ ἕως Δάν, καὶ ἐνέγκατε πρὸς με, καὶ γνώσομαι τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. Καὶ εἶπεν Ἰωάβ· προσθεῖη Κύριος ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὡς αὐτοὶ ἑκατονταπλασίως, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως βλέποντες· πάντες τῷ κυρίῳ μου παῖδες. Ἴνα τί ζητεῖ ὁ κύριός μου τοῦτο, ἵνα μὴ γένηται εἰς ἁμαρτίαν τῷ λαῷ Ἰσραὴλ; Τὸ δὲ ῥῆμα τοῦ βασιλέως ἐκραταιώθη ἐπὶ τῷ Ἰωάβ· καὶ ἐξῆλθεν Ἰωάβ καὶ διῆλθεν ἐν

Ἡ καλλιέργεια τῆς ἀποκαλυπτικῆς ταύτης ἐπιστήμης ἔλαβεν, ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Achenwall, σημαντικωτάτην ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐποχῇ ἐπίδοσιν. Δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς μία τῶν ὀλίγων ἐκείνων ἐπιστημῶν, αἵτινες ὀριστικῶς συνεδέθησαν μετὰ τῶν τυχῶν τῆς πολιτικῆς μηχανῆς,

παντὶ ὄρω Ἰσραὴλ, καὶ ἦλθεν εἰς Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἔδωκεν Ἰωάβ τὸν ἀριθμὸν τῆς ἐπισκέψεως τοῦ λαοῦ τῷ Δαυίδ. Καὶ ἦν πᾶς Ἰσραὴλ χίλια χιλιάδες καὶ ἑκατὸν χιλιάδες ἀνδρῶν ἐσπασμένων μάχιαν· καὶ Ἰούδας τετρακόσαιο καὶ ἑβδομήκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν ἐσπασμένων μάχιαν. Καὶ τὸν Λευὶ καὶ τὸν Βενιαμὴν οὐκ ἠρίθμησεν ἐν μέσῳ αὐτῶν, ὅτι προσώχθησεν ὁ λόγος τοῦ βασιλέως τὸν Ἰωάβ.

«Καὶ πονηρὸν ἐράνη ἐναντίον τοῦ Θεοῦ περὶ τοῦ πράγματος τούτου, καὶ ἐπάταξε τὸν Ἰσραὴλ. Καὶ εἶπε Δαυὶδ πρὸς τὸν Θεὸν· ἡμάρτηκα σφόδρα, ὅτι ἐποίησα τὸ πρᾶγμα τοῦτο· καὶ νῦν περίελε δὴ τὴν κακίαν παιδός σου, ὅτι ἐματαιώθην σφόδρα. Καὶ ἐλάλησεν Κύριος πρὸς Γὰδ ὄροντα Δαυὶδ, λέγων· πορεύου καὶ λάλησον πρὸς Δαυὶδ, λέγων· οὕτως λέγει Κύριος· τρία αἰρῶ ἐγὼ ἐπὶ σέ, καὶ ἔκλεξαι σεαυτῷ ἐν ἐξ αὐτῶν, καὶ ποιήσω σοι. Καὶ ἦλθε Γὰδ πρὸς Δαυὶδ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· οὕτως λέγει Κύριος· ἔκλεξαι σεαυτῷ, ἢ τρία ἔτη λιμοῦ, ἢ τρεῖς μῆνας φεύγειν σε ἐκ προσώπου ἐχθρῶν σου καὶ μάχιαν ἐχθρῶν σου τοῦ ἐξολοθρεῦσαι, ἢ τρεῖς ἡμέρας βρομφαῖαν Κυρίου καὶ θάνατον ἐν τῇ γῆ, καὶ ἄγγελος Κυρίου ἐξολοθρεύων ἐν πάσῃ κληρονομίᾳ Ἰσραὴλ· καὶ νῦν ἴδε τί ἀποκριθῶ τῷ ἀποστείλαντί με λόγον. Καὶ εἶπεν Δαυὶδ πρὸς Γὰδ· στενά μοι καὶ τὰ τρία ταῦτα σφόδρα· ἐμπεσοῦμαι δὲ εἰς χεῖρας Κυρίου, ὅτι πολλοὶ οἱ οἰκτιρμοὶ αὐτοῦ σφόδρα, καὶ εἰς χεῖρας ἀνθρώπων οὐ μὴ ἐμπεσῶ.

«Καὶ ἔδωκε Κύριος θάνατον ἐν Ἰσραὴλ, καὶ ἔπεσαν ἐξ Ἰσραὴλ ἑβδομήκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς ἄγγελον εἰς Ἱερουσαλήμ τοῦ ἐξολοθρεῦσαι αὐτήν· καὶ ὡς ἐξωλόθρευσεν, εἶδε Κύριος καὶ μετεμελήθη ἐπὶ τῇ κακίᾳ· καὶ εἶπε τῷ ἀγγέλῳ τῷ ἐξολοθρεύοντι· ἱκανούσθω σοι, ἄνευ τῆς χεῖρας σου· καὶ ὁ ἄγγελος Κυρίου ἔστως ἐν τῷ ἄλφ Ὀρνά τοῦ Ἰεβουσαίου, καὶ ἐπῆρε Δαυὶδ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ· καὶ ἴδε τὸν ἄγγελον Κυρίου ἐστῶτα ἀναμέσον τῆς γῆς, καὶ ἀναμέσον τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἡ βρομφαῖα αὐτοῦ ἐσπασμένη ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, ἐκτεταμένη ἐπὶ Ἱερουσαλήμ.....»

εἰς τοιοῦτον μάλιστα τρόπον, ὥστε ἂν θέλωμεν νὰ κρίνωμεν περὶ τῆς κυβερνητικῆς ἐν τινι τόπῳ σπουδαιότητος, ἀρκεῖ νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὸ καταστατικὸν τμήμα αὐτῆς. Ὅποιοι οἱ πολιτικοὶ κυβερνῆται, τοιοῦτοι καὶ οἱ δημόσιοι καταστατικοὶ, καὶ τανάπαλιν· διότι τὸ φῶς τῆς καταστατικῆς δὲν εἶναι διὰ τοὺς τυφλοὺς, καὶ ὅπου τὸ ἔλαιον λείπει ὁ λύχνος δὲν καίει.

Ὅπως καὶ ἂν ἔχη, βαθμηδὸν ἢ πρόοδος ἢ κοινωνικὴ ἐπιφέρει τὴν τελειοποίησιν τῶν διαφόρων ὀργάνων τοῦ πολιτισμοῦ. Ἡ ὠθησις μεταδίδεται πανταχόθεν. Καὶ αὐτὴ ἢ ξηρὰ μηχανικὴ ὑπηρεσία ἀναγκάζεται βαθμηδὸν νὰ ὑποταχθῇ εἰς τὴν λειτουργίαν τοῦ πνεύματος. Ὑπὸ τὴν ἐποψίν ταύτην, σημαντικωτάτην ἐξήσκησε καὶ ἐξασκεῖ ἐπιρροὴν ἢ ἀνάπτυξιν τῆς καθαρᾶς ἐπιστήμης, ἥτις ἀπὸ τῶν καθόλου ἐπιτατοῦσα εἰς τὰ κατὰ μέρος, εἰσάγει τὴν ἁρμονίαν τῆς περαιτέρω προόδου. Ὅθεν οἱ συγγραφεῖς δὲν ἔλειψαν ἵνα καθοδηγήσωσι τοὺς ἐμπειρικοὺς, καὶ ἐκ τῆς ἐνώσεως ὄλων τῶν ἐνδιαφερομένων εἰς τὰς καταστατικὰς μελέτας, προεβιάσθησαν αὐταὶ ἔτι μᾶλλον ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ παρόντος αἰῶνος.

Ἡ βᾶσις τῆς νέας ἐπιστημονικῆς ἐπεξεργασίας ἀνήκει εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Quetelet συστηματοποιηθεῖσαν φυσικὴν σχέσιν τῶν νόμων τῆς Καταστατικῆς πρὸς τοὺς μεγάλους ἰδίως ἀριθμούς. Δὲν ἀρκεῖ νὰ ὑπολογισθῶσι τὰ ἄτομα μιᾶς οἰκογενείας, μιᾶς κοινότητος, μιᾶς ἐπαρχίας, ἐνὸς Κράτους. Ἀπαιτοῦνται τὰ ὅρια ὀλοκλήρου, εἰ δυνατόν, τῆς ἀνθρωπότητος, ὅπως ἀναβῇ ἡ Καταστατικὴ ἐπιστήμη τὰ ὕψη τῆς ἀποκαλύψεως. Καὶ ἔκτοτε ὅλη ἡ τάσις ἀφορᾷ εἰς τὴν συγκέντρωσιν τῶν ἀριθμῶν ἐκ πάσης χώρας καὶ φυλῆς. Εἶναι εἶδος τι καταστατικοῦ προσηλυτισμοῦ, ὅστις εἰσάγει τὴν Καταστατικὴν ἀπανταχοῦ, ἵνα ἐρευνήσῃ τὰ κατὰ μέρος καὶ συσχετίσῃ αὐτὰ ἐπὶ τοῦ ὅλου.

Ἐντεῦθεν κατ' ἀνάγκην, τρόπον τινα, προέκυψαν τὰ Διεθνῆ Καταστατικὰ Συνέδρια. Αἱ ἐγγραφοὶ καὶ ἐντυποὶ ἀνακοινώσεις τῶν κατὰ τόπους καταστατικῶν πληροφο-

ριῶν δὲν ἐθεωρήθησαν ἐπαρκεῖς. Ἡ περιοδικὴ συνάντησις τῶν θιασωτῶν τῆς ἐπιστήμης ὑπεστηρίχθη κατὰ πρῶτον θεωρητικῶς, ἐφηρμόσθη κατόπιν ὡς δοκιμὴ καὶ, προσαρμοσθεῖσα πρὸς τὸ ὁσημέραι ἐπεκτεινόμενον ἐν τῷ νεωτέρῳ βίῳ πνεῦμα τῆς συνεργασίας, ἐγέννησε τὰς ἀνηκούσας πλέον εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἱστορίαν περιοδικὰς Ἐνώσεις τῶν καταστατικῶν. Τὸ πρῶτον Καταστατικὸν Συνέδριον συνεκροτήθη ἐν Βρυξέλαις κατὰ τὸ 1853 ὑπὸ τὰς ἐμπνεύσεις τοῦ Quetelet, ἡσχολήθη δὲ ἐπὶ τῶν ἀναγκαίων τῆ Καταστατικῆς μεθόδων, τόσον περὶ τὴν συλλογὴν τῶν γεγονότων, ὅσον καὶ περὶ τὴν ἁρμονικὴν κατάταξιν αὐτῶν, ὅπως ἐντεῦθεν καὶ ὁ ἔλεγχος ἢ δυνατός καὶ ἢ σύγκρισις τῶν προκυπτόντων μεγάλων ἀριθμῶν περιβάλληται τὸ ζητούμενον ἐπιστημονικὸν κῦρος· ἐν τῷ μεταξὺ ἐτέθησαν ἐπὶ τραπέζης τὰ κεφαλαιωδέστερα ζητήματα τῆς ἐπιστήμης, καὶ πολλαὶ μὲν λεπτομερεῖαι προσωρινῶς ἐκανονίσθησαν, ἄλλαι δὲ παρεπέμφθησαν εἰς τὸ μέλλον ἐπὶ τῷ καθολικῷ ἀμφοτέρωθεν ἀποτελέσματι τῆς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐξακριβώσεως τῶν πρακτικῶν τῆς Καταστατικῆς ἐπιστήμης ὄρων.

Τὸ δεῦτερον Συνέδριον συνεκροτήθη ἐν Παρισίοις κατὰ τὸ 1855, τὸ τρίτον ἐν Βιέννῃ κατὰ τὸ 1857, τὸ τέταρτον ἐν Λονδίῳ κατὰ τὸ 1860, τὸ πέμπτον ἐν Βερολίῳ κατὰ τὸ 1863, τὸ ἕκτον ἐν Φλωρεντίᾳ κατὰ τὸ 1867, τὸ ἕβδομον ἐν Ἀγῇ κατὰ τὸ 1869, τὸ ὄγδοον ἐν Πετρούπολει κατὰ τὸ 1872, καὶ τὸ ἔνατον ἐν Βουδα-Πέστη κατὰ τὸ 1876. Τὰ πρῶτα τρία Συνέδρια συνεκροτήθησαν ἐν συντομωτέρῳ χρόνῳ, σχεδὸν κατὰ διετίαν (1853, 1855, 1857), ἐξ οὗ ἀποδεικνύεται ἡ πρώτη θερμότης τῆς κινούσης ἰδέας. Ἐν τούτοις κατὰ τετραετίαν καὶ πενταετίαν δύναται νὰ θεωρηθῶσι ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις σκοπιμωτέρας αἱ διεθνεῖς ἐπιστημονικαὶ ἐνώσεις. Τοσοῦτος χρόνος συμβιβάζεται πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς προπαρασκευῆς καὶ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἐκάστοτε διαρρυθμιζομένων γενικῶν μέτρων.

Ἐν γένει ἡ πρώτη πείρα ἀπέδειξεν, ὅτι δὲν εἶναι τὰ πολλὰ ζητήματα, ἅτινα ἀποτελοῦσι τὴν ἀξίαν τῆς ἐνωτικῆς τοῦ Καταστατικοῦ Συνεδρίου ιδέας, ἀλλ' ἡ βαθεῖα μὲν ἐξέτασις ὀλίγων καὶ συγκεκριμένων ζητημάτων, ἡ σταθερὰ δὲ μεταξὺ τῶν διαφόρων ἔθνων ἐφαρμογὴ τῶν ἀποφασίζομένων λύσεων. Τί σημαίνουνσι τὰ βαρῆα προγράμματα καὶ αἱ γνωμοδοτικαὶ ἐπαγγελίαι, ὅταν ἡ συζήτησις μὲν ἀτελής καὶ ἡ ἐκτέλεσις δὲ ἐπακολουθῇ. Κατὰ τοῦτο μεγάλη πρόοδος πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἡ ὑπὸ τοῦ προτελευταίου Συνεδρίου τῆς Πητροπόλεως σύστασις διαρκοῦς Ἐπιτροπῆς, πρὸς τὸν σκοπὸν ἀφ' ἑνὸς μὲν τῆς, ἐκ μακρᾶς τρόπον τινὰ χειρὸς, καταρτίσεως τῶν προγραμμάτων, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῆς κατὰ τὰ ἐνόητα ἐπιστάσις εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν διατυπωμένων τῆς διεθνοῦς Καταστατικῆς εὐχῶν.

Ἴνα δώσω γενικὴν ἔννοιαν περὶ τῶν ἐργασιῶν τοῦ Καταστατικοῦ Συνεδρίου, ἀρκεῖ τὸ ἐπόμενον πρόγραμμα τοῦ τελευταίου ἐν Βουδα-Πέστη. Διηρεῖτο εἰς ἕξ τμήματα, ἐξ ὧν τὸ Α' ἀποβλέπον εἰς τὸν πληθυσμὸν, περιστρέφετο 1) εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς Καταστατικῆς καθ' ὅλα τὰ στάδια τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως, — Σχολεῖον, Γυμνάσιον, Πανεπιστήμιον, — 2) εἰς τὴν μέθοδον τῆς συντάξεως ἐν γένει τῶν πινάκων τῆς θνησιμότητος, 3) εἰς τὸν τρόπον τῆς συντάξεως ἰδίως τῶν πινάκων τῆς κινήσεως τῶν ἀστυκῶν πληθυσμῶν. Τὸ Β' τμῆμα ἀποβλέπον εἰς τὴν δικαιοσύνην, περιστρέφετο α) εἰς τὴν ποινικὴν ἱστορίαν τῶν καταδικῶν (ποινολογία) καὶ τὴν ὑποπροπῆν τῶν ἐγκληματιῶν, β') εἰς τὰ βιβλία τῆς ὑποθηκικῆς πίστεως, γ') εἰς τὰς ἀνωνύμους ἐταιρίας περὶ τὴν βιομηχανίαν καὶ τὴν ἐμπορίαν. Τὸ Γ' τμῆμα ἀποβλέπον εἰς τὴν δημοσίαν ὑγίαν, περιστρέφετο α) ἐν γένει εἰς τὴν διεθνῆ ἀπογραφὴν τῶν ἐπιδημιῶν, β') εἰς τὴν ἰδιαιτέραν καταστατικὴν τῆς χολέρας ἐξέτασιν, γ') εἰς τὰ λουτρά καὶ τὰ μεταλλικὰ ὕδατα. Τὸ Δ' τμῆμα ἀποβλέπον εἰς τὴν γεωργικὴν καὶ δασονομικὴν, περιστρέφετο α) εἰς τὴν καταστατικὴν τῆς γε-

ωργίας, β') εἰς τὴν καταστατικὴν τῆς δασονομίας, γ') εἰς τὴν γεωργικὴν μετεωρολογίαν. Τὸ Ε' τμῆμα ἀποβλέπον εἰς τὴν βιομηχανίαν ἐν γένει, περιστρέφετο ἰδιαιτέρως α) εἰς τὴν οἰκιακὴν βιομηχανίαν, β') εἰς τὴν ἐν τῇ βιομηχανίᾳ εἰδικὴν ἀπὸ ἐκτάκτων συμβεβηκότων θνησιμότητα καὶ τὰς σχετικὰς φιλανθρωπικὰς βοηθείας, γ') εἰς τὰ ὑπὲρ τῶν ἐργατῶν παντὸς εἶδους καθιδρύματα. Τὸ Σ' τμῆμα ἀποβλέπον εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τοὺς ἀστυκοὺς πληθυσμοὺς, περιστρέφετο ἰδιαιτέρως α) εἰς τὴν μέθοδον τῆς συντάξεως τῶν πινάκων τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου, β') εἰς τὴν καταστατικὴν τῶν σιδηροδρόμων καὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου, γ') εἰς τὰ οἰκονομικὰ τῶν πόλεων.

Ἐπὶ ἐκάστου τῶν ἀνωτέρω θεμάτων ὑπεβλήθησαν ἐνώπιον τοῦ Καταστατικοῦ Συνεδρίου τῆς Βουδα-Πέστης διάφορα ὑπομνήματα, τινὰ μὲν τῶν ὁποίων ἐστηρίζοντο εἰς τὴν μετριότητα τῶν κοινῶν ιδεῶν, τινὰ δὲ διεκρίνοντο διὰ τὴν ἐπίνοιαν νεωτέρων συνδυασμῶν. Τοιαῦται αἱ τύχαι τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ἐν πάσῃ ἐπιστημονικῇ καλλιέργειᾳ, ἐπομένως καὶ ἐν τῇ καταστατικῇ. Ἄλλ' ἐπὶ ὅλων τῶν ἔργων τοῦ Καταστατικοῦ Συνεδρίου τῆς Βουδα-Πέστης ἐπικάθεται ὡς κορωνὶς ἡ ὑπὸ τοῦ Συνεδρίου τῆς Ἀγῆς προκηρυχθεῖσα Συγκριτικὴ μεταξὺ τῶν ἔθνων Καταστατικὴ, ἐπιβληθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὰ κατ' ἐπικρατείας ὑπουργικὰ τῆς Καταστατικῆς Γραφεῖα, ἐκ τῶν ὁποίων πρέπει νὰ σημειωθῶσιν ἐνταῦθα τὰ θερμότερον προσχωρήσαντα πρὸς τὴν γόνιμον ιδεάν τῆς Διεθνοῦς Καταστατικῆς. Εἶναι τὰ ἐν Γαλλίᾳ, Ἰταλίᾳ, Οὐγγαρίᾳ, Σουηδίᾳ καὶ Νορβηγίᾳ δημόσια καταστατικὰ γραφεῖα. Καὶ τὸ μὲν ἐν Σουηδίᾳ ὑπέβαλε κατάστασιν τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πληθυσμοῦ ἀπὸ τοῦ 1815 — 1830 (θρησκεία, ἐπάγγελμα, οἰκογένεια, ἡλικία, γένος), τὸ δὲ ἐν Νορβηγίᾳ μερικὴν κατάστασιν τῆς παγκοσμίου ναυτιλίας, τὸ δὲ ἐν Γαλλίᾳ γενικὴν κατάστασιν τῆς ἐν Εὐρώπῃ διανομῆς τῆς ἀσυκῆς καὶ ἐμπορικῆς δικαιοσύνης, τὸ δὲ ἐν Ἰταλίᾳ γενικὴν κατάστασιν τῶν ταμειουτηρίων

τοῦ λαοῦ ἐν Οὐγγαρία δὲ τὸ μὲν μερικὸν τῆς Βουδα-Πέστης καταστατικὸν γραφεῖον ὑπέβαλε κατάστασιν καὶ κίνησιν τοῦ κατὰ τὰς μεγαλοπόλεις πλυθυσμοῦ, τὸ δὲ γενικὸν τῆς ἐπικρατείας κατάστασιν τῆς Οὐγγρικῆς ἀμπελοφυλακίας (ἐκτασις, μέθοδοι καλλιέργειας, κατασκευὴ οἴνων, παραγωγὴ κλπ.), ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ ἐν τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ συμβαίνοντα.

Ἄλλ' ἐκτὸς τῶν εἰδικῶν τούτων ἐπὶ τῆς Διεθνούς Καταστατικῆς ἐπισήμων μελετῶν ὑπεβλήθησαν καὶ ἄλλαι ἰδιωτικοῦ χαρακτῆρος. Τὸ ἄτομον ἐν ταῖς προοδευτικαῖς ἐποχαῖς συναγωνίζεται μετὰ τῆς πολιτείας. Πολλὰ κατορθώματα τοῦ ἔχει νὰ δείξῃ ἡ πρακτικὴ ἱστορία ἐν τῇ συνεχείᾳ τῆς κοινωνικῆς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους κατεργασίας. Καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὅταν οἱ δημόσιοι ὀργανισμοὶ μόλις ὑπέβαλον ἐξ καταστατικὰ προϊόντα των, ἡ ἰδέα τῆς Διεθνούς Καταστατικῆς πρέπει νὰ ὀφείλῃ βεβαίως χάριτας εἰς τοὺς ἰδιώτας, οἵτινες τῇ ἐχορήγησαν ὑπὲρ τὰ εἴκοσιν.

ΔΗΜΟΓΕΡΟΝΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ.

Μεθ' ὅλας τὰς περιπετείας τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους φαίνεται ἐκ τῆς ἱστορικῆς αὐτοῦ ἀναπτύξεως, ὅτι πάντοτε διετήρησαν αἱ κατὰ μέρος κοινότητες αὐτοῦ βαθμὸν τινα δημοκρατικῆς αὐτοπαρξίας. Οἱ εὐπορώτεροι καὶ μᾶλλον ἀνεπτυγμένοι, εἰς ὄνομα καὶ ἰκανότητα, ἤρχοντο εἰς πρῶτην φυσικὴν τινα σειρὰν, κατόπιν τῆς ὁποίας ἐσχηματίζετο εἶδος τι μέσης τάξεως ἐμπόρων, γεωργῶν καὶ βιομηγάνων· δὲν ἔλειπαν δὲ καὶ τὰ ἐν παντὶ χρόνῳ καὶ τόπῳ τὰς κοινωνικὰς ὑπεροχὰς ἐναλλάξ ἀκολουθοῦντα καὶ συντρέβοντα πλήθῃ· ἐπὶ τοῦ ὅλου προσθετέον καὶ ποσότητα ἀνάλογον ριψοκινδύνων ἀνθρώπων, ἀποτελοῦσαν τὸ πρῶτον

φυτώριον τῆς στρατιωτικῆς τῶν ἐν λόγῳ κοινοτήτων συντάξεως.

Ἡ κατάστασις αὕτη προῦπήρχε τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, καὶ μάλιστα οὐσιωδῶς συνετέλεσε εἰς τὴν ἔκρηξιν αὐτῆς, διότι συνετήρει τὸ ἐνεργητικὸν τοῦ Ἑλληνισμοῦ αἶσθημα. Τόποι οἵτινες διοικοῦνται ἐν μέρει ὑφ' ἑαυτῶν, γρήγορα ἢ ἄργα θὰ διοικηθῶσι καὶ καθ' ὅλοκληρίαν. Ἰδοὺ πῶς εἶχον τὰ πράγματα ἐπὶ Τουρκοκρατείας :

Οἱ Τούρκοι ἐφρόντιζον μᾶλλον περὶ τῶν χρημάτων, τὰ ὅποια τοῖς ἐξασφάλιζεν ὁ δημογεροντικὸς τῶν Ἑλληνικῶν κοινοτήτων ὀργανισμὸς. Διότι τὸ φορολογικὸν σύστημα ἦτο κυρίως διανεμητικὸν, κατ' ἐπαρχίας δὲ διανεμομένου εἰς τὰς κοινότητας τοῦ φόρου, ἡ Ὀθωμανικὴ ἐξουσία εἶχε πρὸς ἑαυτὴν ὑπευθύνους μόνους τοὺς κοινοτικούς ἀρχηγούς. Κατὰ πρῶτον ἤρχοντο οἱ ἐπαρχιακοὶ προεστώτες (κοτζαμπασίδες), κατόπιν δὲ αὐτῶν οἱ χωρικοὶ προεστώτες (δημογέροντες). Οἱ τελευταῖοι, συνερχόμενοι εἰς τὴν ἐπαρχιακὴν πρωτεύουσαν μετὰ τῶν ἐπιστημοτέρων κατοίκων ταύτης, ἐξέλεγον τοὺς πρῶτους, ἐχούσης τῆς Τουρκικῆς διοικήσεως τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικυρώσεως καὶ οὐχὶ τῆς ἐξελέγξεως τῶν ἐκλογῶν, αἵτινες ἦσαν μὲν ἐνιαύσιοι, πράγματι ὅμως διαρκεῖς, διότι οἱ ἐκλεγθέντες, ἰδίως προεστώτες τῆς ἐπαρχίας, ἔμενον, ἐκτὸς ἐκτάκτων περιστάσεων, σταθερῶς ἐν τῷ ἀξιώματι αὐτῶν.

Τὴν κατάστασιν ταύτην τῆς δημοτικῆς ἐν Ἑλλάδι διοικήσεως (περὶ ἧς ἰδ. Οἰκονομικὴν Ἐπιθεώρησιν 4ον ἔτος 1876—77, φυλ. 39, σελ. 127) ὁ Κυβερνήτης διερρῦθμισε διὰ τοῦ ψήφισματος τῆς 16 Ἀπριλίου 1828 ἐπὶ τῶν ἐπομένων βάσεων :

«Α'. Ἐκαστον Τμήμα, τοῦ ὁποίου ἡ περιφέρεια προσδιορίζεται ἀπὸ τὸ ὑπ' ἀριθ. Γ' ψήφισμα, ὑποδιαιρεῖται εἰς τὰς ἐξ ὧν σύγκειται ἐπαρχίας, καὶ αὗται πάλιν εἰς πόλεις κώμας καὶ χωρία.

Β'. Αἱ ἤδη ὑπάρχουσαι πόλεις, κώμας καὶ χωρία, ὡς

καὶ ὅσαι πόλεις, κῶμαι καὶ χωρία κατεδαφίσθησαν, διατηροῦσιν ἀκέραια τὰ κατὰ τὸν νόμον δικαιώματα.

Γ'. Εἰς τὴν παροῦσαν κατάστασιν τῶν πραγμάτων, καὶ μέχρις ὅτου ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις ἀποφασίσῃ, καμμία ἀπὸ τὰς ἤδη ὑπαρχούσας πόλεις τοῦ Ἐμήματος δὲν ἠμπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ὡς πρωτεύουσα.

Δ'. Ἡ κεντρικὴ πόλις ἐκάστης ἐπαρχίας ἔχει, ὡς καὶ πρότερον, μίαν Δημογεροντίαν Ἐπαρχιακὴν. Ἡ Δημογεροντία αὕτη συνίσταται ἀπὸ τρία ἢ πέντε μέλη. Ὅταν συνίσταται ἀπὸ τρία, τὰ δύο ἐξ αὐτῶν ἀνήκουσιν εἰς τὴν πόλιν, καὶ τὸ ἄλλο εἰς τὰ χωρία· ὅταν δὲ ἐκ πέντε, τότε τὰ μὲν τρία εἰς τὴν πόλιν, τὰ δὲ ἄλλα δύο εἰς τὰς κώμας καὶ χωρία.

Ἀριθμοὶ καὶ ἐκλογῆ τῶν Δημογερόντων.

Ε'. Κατὰ τὸν νόμον ἕκαστον χωρίον ἔχει Δημογέροντας, ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν οικογενειῶν του. Τὰ χωρία τὰ ἔχοντα ἑκατὸν οικογενείας, ἐκλέγουσιν ἓνα Δημογέροντα· τὰ διακοσίας, δύο· τὰ τριακοσίας, τρεῖς· τὰ τετρακοσίας καὶ ἐπέκεινα, τέσσαρας.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν Δημογερόντων ἐκάστης πόλεως καὶ κώμης θέλει κανονισθῆ κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν.

Γ'. Ἔως ὅτου ὁ νόμος προσδιορίσῃ θετικῶς τὰ συστατικά, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἔχωσιν οἱ πολῖται, ὅσοι ἐμποροῦν νὰ γίνωσιν ἐκλέκτορες, ἀπολαμβάνουν τὸ δικαίωμα τοῦτο κατὰ τὰς ρηθείσας ἀναλογίας ὅλοι οἱ πολῖται τῶν πόλεων κωμῶν καὶ χωρίων, οἱ ἔχοντες πλήρη τὰ 25 ἔτη.

Ζ'. Καταγράφονται ἐπομένως εἰς κατάλογον τὰ ὀνόματα τῶν ἐκλεκτῶν ἐκάστης πόλεως, κώμης καὶ χωρίου, καὶ ἐνωμένοι εἰς συνέλευσιν οἱ ἐκλέκτορες οὗτοι, ἐκλέγουσι τοὺς νέους Δημογέροντας, προεδρευόμενοι ἀπὸ τὸν Ἐκτακτον Ἐπίτροπον, ἢ ἀπεσταλμένον τινὰ παρ' αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ τοὺς πρῶην Δημογέροντας.

Η'. Ἐκεῖνοι δὲ ἐκ τῶν πολιτῶν ἐμποροῦν μόνον νὰ ἐκλεθῶσι Δημογέροντες, ὅσοι πληρῶνουσι περισσοτέρους

φόρους, καὶ εἶναι ἡλικίας τριάκοντα καὶ πέντε ἐτῶν. Κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον, ὁ ἔκτακτος Ἐπίτροπος, ὁμοῦ με τοὺς πρῶην Δημογέροντας, συνθέτει ἓνα κατάλογον ὑποψηφίων, ὅστις περιέχει διπλάσιον, ἢ τριπλάσιον ἀριθμὸν ὑποκειμένων, ὅσων ἡ συνέλευσις χρεωστεῖ νὰ ἐκλέξῃ.

Θ'. Εἰς τὴν ἐπὶ τούτῳ συστανομένην συνέλευσιν, ὁ ἔκτακτος Ἐπίτροπος διορίζει καὶ προκηρύττεται ὁ κατάλογος τῶν ἐκλεκτῶν, καὶ ἐρωτᾷ τὴν συνέλευσιν, εἰ ἔχῃ νὰ εἴπῃ τι ἐναντίον τῆς νομιμότητος τῶν μελῶν τοῦ καταλόγου τούτου. Ἐὰν ὑπάρχῃ τοιοῦτον τι, ἡ προεδρεία ἀποφασίζει περὶ τούτου· κηρύττει ἐπομένως τὴν συνέλευσιν νόμιμον, καὶ σημειώνει τὴν πράξιν ταύτην εἰς τὸ πρωτόκολλον.

Ὁ πρόεδρος ἀναγιγνώσκει μετὰ ταῦτα τὸν κατάλογον τῶν ὑποψηφίων, καὶ οὕτως ἀρχίζει ἡ ἐκλογή, προηγουμένης ἀναλόγου ἐκκλησιαστικῆς τελετῆς. Ἡ ἐκλογή αὕτη γίνεται διὰ ψήφων, καὶ ἐκ τῶν καταγεγραμμένων εἰς τὸν κατάλογον ὑποψηφίων, ὅσοι λάβουν τὰς πλειοτέρας γίνονται Δημογέροντες.

Ι'. Ἐκλεγόμενοι τοιοιτοτρόπως οἱ Δημογέροντες εἰς τὰς πόλεις, κώμας καὶ χωρία, καὶ ἐνούμενοι μετὰ τὸν ἔκτακτον Ἐπίτροπον εἰς τὴν κεντρικὴν πόλιν τῆς Ἐπαρχίας, ἐκλέγουσι κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον (Ἄρθρ. Θ'.) καὶ ἀναλόγως τῶν κατοίκων τῆς Ἐπαρχίας, δύο ἢ τρεῖς Δημογέροντας, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ εἷς ἢ οἱ δύο, ἐνωμένοι μετὰ τοὺς Δημογέροντας τῆς ρηθείσης πόλεως, σχηματίζουν τὴν Ἐπαρχιακὴν Δημογεροντίαν.

ΙΑ'. Ἐπὶ τὰς αὐτὰς ἀρχὰς καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὁ ἔκτακτος Ἐπίτροπος διορίζει καὶ γίνεται καὶ ἡ ἐκλογή τῶν Δημογερόντων τῶν πόλεων.

Καθὼς ἔχοντα τῶν ἐπαρχιακῶν Δημογεροντιῶν καὶ τῶν δημογερόντων τῶν πόλεων, κωμῶν καὶ χωρίων.

ΙΒ'. Οἱ Δημογέροντες τῶν πόλεων, κωμῶν καὶ χωρίων

εξακολουθοῦν τὴν ἐνέργειαν τῶν χρεῶν των, ὡς καὶ πρότερον, καὶ ἐκτελοῦσι τὰς ὁποίας λαμβάνουσι παρὰ τῆς Ἐπαρχιακῆς Δημογεροντίας διαταγὰς, ἢ τὰς κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὸν ἑκτακτον Ἐπίτροπον, ἢ τὸν Προσωρινὸν Διοικητὴν. Ὅσοι ἐξ αὐτῶν δυνήθουσι νὰ κρατῶσι κατὰστικα τῶν διαταγῶν τούτων καὶ τῆς ἐκτελέσεώς των, θέλουν ἐφελκύσει εἰς ἑαυτοὺς κατ' ἐξοχὴν τὴν εὐνοίαν τῆς Κυβερνήσεως.

II'. Ἡ Ἐπαρχιακὴ Δημογεροντία διαιρεῖται εἰς δύο μέρη, καὶ τὸ ἐν ἐξ αὐτῶν ἐπιστατεῖ εἰς τὰ ὅσα ἀνάγονται μερικωτέρως εἰς τὴν πόλιν, τὸ δὲ ἄλλο εἰς τὰ ὅσα ἀνάγονται εἰς τὴν Ἐπαρχίαν.

Καὶ εἰς τὸ ἐν καὶ εἰς τὸ ἄλλο μέρος, ἡ Δημογεροντία ἀκολουθεῖ ὡς πρὸς τὴν ἐνέργειαν τῶν χρεῶν τῆς τοὺς ἀχρι τοῦδε ἐν χρήσει κανόνας, καὶ συμμορφοῦται γενικῶς μὲ τὰς ὁδηγίας, τὰς ὁποίας λαμβάνει ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν διὰ τοῦ ἑκτάκτου Ἐπιτρόπου ἢ διὰ τοῦ Προσωρινοῦ Διοικητοῦ. Αὕτη χρεωστεῖ νὰ κρατῇ ἐν κατὰστικον τῆς ἀλληλογραφίας καὶ τῶν σκέψεων τῆς.»

Εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ ἀνωτέρω ψηφίσματος, τὸ ὁποῖον εἶχε τὸν χαρακτήρα τῆς προσωρινότητος, ὡς ὅλα τὰ πολιτικὰ ἔργα τῆς ἐπαναστατικῆς ἐκείνης περιόδου, ὁ Κυβερνήτης ἐξέδωκε τὰς ἐπομένας Γενικὰς Ὅδηγίας πρὸς τοὺς Δημογερόντας τῆς Ἑλλάδος (19 Ἀπριλίου 1828).

«Ἐως ὅτου νὰ προσδιορισθῇ διὰ τοῦ νόμου ὁ ὀργανισμὸς τῶν δημογεροντιῶν, ἡ διάρκεια τῶν χρεῶν των, ἡ ἐξουσία καὶ ἡ εὐθύνη των, αἱ ἐκλεχθῆσόμενα ὑπὸ τὴν ἐπιστάσιαν τῶν ἑκτάκτων Ἐπιτρόπων δημογεροντίαί θέλουν ἀκολουθεῖ τὰς ἐξῆς ὁδηγίας.

1. Οἱ ἐπαρχιακοὶ δημογερόντες ἐνεργοῦν ὡς καὶ πρότερον τὰς ὑποθέσεις τῆς ἐπαρχίας, ὅσαι ἀνάγονται εἰς τὰ χρέη των, εἴτε ἀναφέροντες αὐτάς εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ ἑκτάκτου Ἐπιτρόπου τοῦ Τμήματος, εἴτε δίδοντες εἰς αὐ-

τὸν τὰς πληροφορίας, τὰς ὁποίας κατὰ τὴν χρεῖαν ἤθελε τοὺς ζητήσῃ.

2. Ἐπομένως οἱ δημογερόντες εἶναι σύμβουλοι τοῦ ἑκτάκτου Ἐπιτρόπου διὰ τὰς ὑποθέσεις τῆς περιφερείας των ὁσάκις οὗτος εἶναι παρὼν· εἶναι ὡσαύτως σύμβουλοί του καὶ ἀπόντος δι' ἀνταποκρίσεως· τὸ αὐτὸ ἐννοεῖται καὶ περὶ τῶν δημογερόντων τῶν πόλεων. Οἱ δὲ δημογερόντες τῶν κωμῶν καὶ χωρίων εἶναι τὰ ὄργανα δι' ὧν γίνεται ἡ ἐνέργεια τῆς Δημοσίου Οἰκονομίας ὑπὸ τὴν Διεύθυνσιν τῶν ἐπαρχιακῶν Δημογεροντιῶν.

3. Οἱ δημογερόντες τῶν κεντρικῶν πόλεων ἐκάστης ἐπαρχίας μοιράζονται μεταξὺ των, κατὰ τὰς ὁποίας λαμβοῦν παρὰ τοῦ ἑκτάκτου Ἐπιτρόπου ὁδηγίας, τὴν ἐπιστάσιαν τῆς υγείας, τῆς ἀγορανομίας, καὶ τῶν καθημερινῶν ὑποθέσεων, ὅσαι ἀνάγονται εἰς αὐτούς. Τὸ αὐτὸ ἐννοεῖται καὶ περὶ τῶν δημογερόντων τῶν πόλεων καὶ κωμῶν, ὅσαι εὐρίσκονται εἰς τὰ παράλια· αὐταὶ μ' ὅλον τοῦτο δὲν ἤμπορουν νὰ δεχθοῦν τὴν ἐπιστάσιαν ταύτην παρὰ τότε μόνον, ὅταν διαταχθοῦν κατ'εὐθείαν ἀπὸ τὸν ἑκτακτον Ἐπίτροπον, ὅστις ἔχει τὴν εὐθύνην περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν υγειονομικῶν διατάξεων.

4. Αἱ Ἐπαρχιακαὶ δημογεροντίαί, καὶ αἱ τῶν πόλεων ἐπαγρυπνοῦν ἐπίσης, κατὰ τὰς ὁποίας λαμβάνουν παρὰ τοῦ ἑκτάκτου Ἐπιτρόπου ὁδηγίας, εἰς τὰ ὑφιστάμενα δημόσια καταστήματα, οἷον ἐκκλησίας, μοναστήρια, σχολεῖα, νοσοκομεῖα κλπ.

Δὲν θέλουν παραμελεῖ κανὲν μέσον, συντελεστικὸν εἰς τὴν ἀνόρθωσιν τῶν πεσόντων καταστημάτων τῶν πόλεων καὶ τῶν κρημνισμένων προαστείων. Τελευταῖον θέλουν προσπαθῆσαι, διὰ τῶν δημογερόντων τῶν χωρίων, ν' ἀνακαλέσουν καὶ νὰ φέρουν εἰς τὰς ἀρχαίας των κατοικίας τοὺς γεωργοὺς ἐκάστου χωρίου.

5. Αἱ ἐπαρχιακαὶ δημογεροντίαί προσκαλοῦνται νὰ ἐπικυρόνουν ὅλα τὰ δημόσια καὶ μερικά ἔγγραφα, τὰ ὅ-

ποῖα οἱ κατὰ μέρος ἄνθρωποι ἤθελον ἐπιθυμήσει νὰ θέσουν ὑπὸ τοιαύτην ἀσφάλειαν· δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν, καὶ διὰ νὰ ἐπικυρόνουν ἀκόμη ὅλα τῶν τὰ ἐγγράφα, αὐτοὶ θέλουν ἔχει καὶ σφραγίδα. Πρὸς τὸ παρὸν δὲ, ἕως νὰ λάβουν αἱ ἐπαρχιακαὶ δημογερονταὶ παρὰ τῆς Κυβερνήσεως τὰ παράσημα τῶν ἐπαρχιῶν, ἡ σφραγὶς αὕτη θέλει φέρεи τὰ ὑπάρχοντα παράσημα τῆς Ἐπικρατείας μὲ τὴν ἐπιγραφὴν «Δημογεροντία τῆς . . .»

6. Αὐτὰ τὰ ἐγγράφα καθὼς καὶ ἡ ἀνταπόκρισις θέλουν καταγράφεσθαι εἰς δύο βιβλία, τὸ ἐν ὀνομαζόμενον Πρωτόκολλον καὶ τὸ ἄλλο Κατάστιχον τῆς Ἀνταποκρίσεως. Εἰς τὸ Πρωτόκολλον θέλουν σημειόσθαι αἱ διαταγαί, τὰς ὁποίας αἱ δημογερονταὶ λαμβάνουν παρὰ τοῦ Ἐκτάκτου Ἐπιτρόπου, καὶ τὰ ὁποῖα ἐλήφθησαν μέτρα διὰ τὴν ἐκτέλεσίν των· θέλουν φέρεи ὡσαύτως σημείωσιν τῶν σκέψεων, τὰς ὁποίας θέλουν κάμει αἱ δημογερονταὶ, διὰ νὰ παραστήσουν τι εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἢ εἰς τὸν Ἐκτακτὸν Ἐπίτροπον.

Αἱ σκέψεις αὗται θέλουν τελειόνοι διὰ τῆς πλειοψηφίας, καὶ ἔχουν τὸ δικαίωμα οἱ δημογέροντες, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἐναντίας γνώμης, νὰ καταχωρίσουν αὐτὴν εἰς τὸ Πρωτόκολλον.

7. Διὰ τὴν τακτικὴν ἐνέργειαν τῆς ὑπηρεσίας ταύτης, αἱ δημογερονταὶ διορίζουν ἓνα γραμματέα, ὅστις εἰς εὐτυχεστέρως περιστάσεις θέλει λαμβάνει καὶ μισθόν. Ἐὰν ἕως τότε ἤθελε φανῆ ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖον τὸ νὰ δοθῆ εἰς τὸν γραμματέα κάποια μικρὰ ἐξοικονομήσις, τόσον δι' αὐτὸν, καθὼς καὶ διὰ τὰ ἐξόδα τοῦ γραφείου, αἱ δημογερονταὶ, ὁμοῦ μὲ τὸν Ἐκτακτὸν Ἐπίτροπον, θέλουν εὔρει τοὺς τρόπους τῆς ἐξοικονομήσεως ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν, καὶ θέλουν τοὺς προτείνει εἰς τὴν Κυβέρνησιν.

8. Καθὸς θέλει ἀποδεικνύεται διὰ τῆς πείρας ἡ τακτικὴ πρόοδος, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῶν δημογεροντιῶν, τῆς Δημοσίου Οἰκονομίας, καὶ καθὸς ὁ λαὸς θέλει ἀπολαμβάνει

τοὺς καρποὺς τῆς προόδου ταύτης, αἱ εἰρημέναι δημογερονταὶ θέλουν λαμβάνει μεγαλειτέραν ἐξουσίαν· καὶ ὅσοι τῶν δημογερόντων φανοῦν πλέον ἀφωσιωμένοι εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ τόπου των, καὶ εἰς τὴν γενικὴν ἀναγέννησιν τοῦ ἔθνους, θέλουν λάβει δικαίωμα εἰς τὴν ψῆφον τῶν συμπολιτῶν των, καὶ ἐπομένως ἀξιώματα ὑψηλότερα εἰς τὴν Κυβέρνησιν τῆς Ἐπικρατείας.»

Τοιοῦτος ὁ δημογεροντικὸς ὀργανισμὸς τῶν Ἑλληνικῶν κοινοτήτων, ἐν ἐποχῇ καθ' ἣν ἡ φύσις ὠμίλει ἰσχυρότερον. Ὑπολείπεται νὰ συγκριθῶσι τὰ ἀποτελέσματα πρὸς τὴν ἐνεστῶσαν δημοτικὴν συγκέντρωσιν.

M.

ΜΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ.

Μεταξὺ τῆς δημοτικῆς καὶ τῆς ἀνωτάτης ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ πνευματικῆς ἀναπτύξεως λειτουργεῖ ἡ μέση ἐν τοῖς Γυμνασίοις καὶ τοῖς Ἑλληνικοῖς σχολείοις ἐκπαίδευσις, ἥτις συνδέουσα τὰ δύο ἄκρα ἀποτελεῖ τὴν ἀναγκαίαν μετάβασιν ἀπὸ τῶν μᾶλλον ἀπολύτως ἀναγκαίων γνώσεων τοῦ λαοῦ εἰς τὰ ἀνώτερα τῆς διανοίας στρώματα. Ὅσον ἀσφαλέστεραι αἱ βάσεις τῆς μέσης τοῦ ἔθνους ἐκπαιδεύσεως, τόσον στερεοποιεῖται ἡ καθολικὴ μεταξὺ θεωρητικῶν καὶ πρακτικῶν γνώσεων ἁρμονία. Ἐκ τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως δὲν θὰ ἐξέλθωσιν μόνον οἱ ἐπιστήμονες, ἀλλ' ἐὰν αὕτη εἶναι ἐπιτυχῆς, θὰ ὀργανισθῶσιν βαθμηδὸν αἱ ποικίλαι ἐκεῖναι ἐνώσεις, τὰς ὁποίας τοσοῦσον ἐπιζητεῖ ἡ μέση τῶν ἐθνῶν τάξις. Διὰ τοῦτο τὰ Γυμνάσια καὶ τὰ Ἑλληνικά Σχολεῖα δὲν πρέπει νὰ θεωρῶνται ἀπλῶς ὡς ὄργανα τῆς περαιτέρω πανεπιστημιακῆς παιδείας, ἀλλὰ καὶ ὡς ὀργανισμοὶ αὐτοτελεῖς, σκοποῦντες μέσῃ τινὰ διά-

δοσιν τῶν γενικῶν τῆς κοινωνίας ἀληθειῶν, εἰς ὅσον ἔνεστι εὐρύτερον κύκλον.

Τό γε νῦν ἔχον, ἡ μέση ἐν Ἑλλάδι ἐκπαιδευσις λειτουργεῖ ἀπό 23 Γυμνασίων καὶ 153 Ἑλληνικῶν Σχολείων. Κατ' ἀμφοτέρους δὲ τοὺς κλάδους τούτους ἐπικρατεῖ μᾶλλον ἡ γραμματικὴ ἢ ἡ πραγματικὴ μέθοδος. Οὐχὶ ὅτι ἡ δύναμις τῶν νεωτέρων περὶ καθόλου ἐκπαιδεύσεως ἰδεῶν, κατὰ τὴν δεξιότητα τῶν διδασκόντων, δὲν ἐξασκεῖ κατὰ τόπους ἀνάλογον ἐπιρροήν, ἀλλὰ διότι, ὁμιλοῦντες περὶ τοῦ κανόνος, ἀρκεῖ νὰ συναθροίσωμεν τὸ πόρισμα τῶν ὠφελίμων γνώσεων τὰς ὁποίας ἐκ τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως προσπορίζεται ὁ κατόπιν εἰσέρχόμενος εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ ἐν γένει τὴν βιομηχανίαν πληθυσμὸς, ἵνα κρίνωμεν περὶ τῆς ἀραιότητος τοῦ διδομένου φωτός. Ἐκ τοῦ πανυγηρικοῦ τοῦ Ἰσοκράτους ἐλάχιστα θὰ ὠφελήθῃ ὁ προωρισμένος νὰ γεωργήσῃ τοὺς ἀγροὺς τῶν πατέρων του. Ἐκ τῆς ἀφηρημένης θεολογίας (διότι εἰς τοιαύτην ἐστράπη ἡ θρησκευτικὴ τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως διδασκαλία) μικρὰ ἐφόδια πίστεως συναθροίζει ὁ μέλλων οἰκογενειάρχης. Ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν μαθηματικῶν τὰ ὅποια ὁ γυμνασιακὸς σπουδαστὴς διδάσκεται, ἔχει ἀνάγκην, γινόμενος κατόπιν πωλητὴς ἢ ἀγοραστὴς, νὰ καταφύγῃ εἰς τοὺς ἐμπειρικοὺς ὑπολογιστάς, ἵνα σώσῃ τὰς συναλλαγὰς του. Ἐκ τῶν γεωγραφικῶν μαθημάτων του ὁ προετοιμαζόμενος εἰς τὰς περιπετείας τοῦ βίου ἀνὴρ, μόνον ὄρη καὶ θαλάσσας καὶ ὀνόματα ἀποταμιεύει ἐν τῇ μνήμῃ του, τὴν δὲ ἐντὸς αὐτῶν λειτουργοῦσαν κοινωνικὴν ζωὴν πρέπει, ὅταν δὲν ἔχῃ πλέον τὸν καιρὸν, νὰ μάθῃ. Καὶ ὅμως ταῦτα πάντα εἶναι ἐνδεικτικά. Δὲν ἔχω δὲ σκοπὸν νὰ εἰσέλθω εἰς τὴν κατὰ μέρος ἀποδείξιν ὄλων τῶν, ἐλλείψεων καὶ ὄλων τῶν ἀναγκαίων εἰς τὴν ἐν ἧ ζῶμεν ἐποχὴν προσθηκῶν.

Ἐν γένει τὸ διδάσκον ἐν τῇ μέσῃ ἐκπαιδεύσει προσωπικὸν ἀποτελεῖται ὑπὸ 145 καθηγητῶν ἐν τοῖς Γυμνασίοις καὶ 311 διδασκάλων ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς Σχολείοις. Καὶ

ἐν μὲν τῇ Στερεᾷ Ἑλλάδι ἀπαντῶνται 7 Γυμνάσια μετὰ 47 καθηγητῶν, ἧτοι 4 γυμνάσια ἐν Ἀθήναις μετὰ 27 καθηγητῶν, 1 ἐν Πειραιεῖ μετὰ 7 καθ. 1 ἐν Λαμῖα μετὰ 6 καθ. καὶ 1 ἐν Μεσολογγίῳ μετὰ 6 καθ. Ἐν δὲ τῇ Πελοποννήσῳ ἀπαντῶνται 8 Γυμνάσια μετὰ 48 καθηγητῶν, ἧτοι 1 Γυμνάσιον ἐν Πάτραις, 1 ἐν Καλάμαις μετὰ 7 ἐν ἐκάστῳ καθηγητῶν· 1 ἐν Τριπόλει, 1 ἐν Ναυπλίῳ, 1 ἐν Πύργῳ, 1, ἐν Σπάρτῃ μετὰ 7 ἐν ἐκάστῳ καθηγητῶν· καὶ 1 ἐν Αἰγίῳ, 1 ἐν Κορίνθῳ μετὰ 5 ἐν ἐκάστῳ καθηγητῶν. Ἐν δὲ ταῖς Νήσοις ἀπαντῶνται 8 Γυμνάσια μετὰ 41 καθηγητῶν, ἧτοι 1 ἐν Κερκύρᾳ μετὰ 9 καθηγητῶν· 1 ἐν Χαλκίδι μετὰ 7 καθηγητῶν· 1 ἐν Σύρῳ, 1 ἐν Ζακύνθῳ μετὰ 6 ἐν ἐκάστῳ καθηγητῶν· 1 ἐν Κεφαλληνίᾳ μετὰ 5 καθ., 1 ἐν Λευκάδι μετὰ 3 καθηγητῶν.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ Ἑλληνικὰ Σχολεῖα, ἐν μὲν τῇ Στερεᾷ Ἑλλάδι ἀπαντῶνται 36 μετὰ 54 διδασκάλων, ἧτοι 5 ἐν Ἀθήναις, ἐξ ὧν τὸ πέμπτον εἰς δύο τμήματα, μετὰ 30 διδασκάλων, 2 ἐν Γαλαξειδίῳ, ἐξ ὧν τὸ 1 ναυτικόν, μετὰ 3 διδ., 1 ἐν Πειραιεῖ μετὰ 4 διδ., 1 ἐν Μεσολογγίῳ, 1 ἐν Καρπενησίῳ, 1 ἐν Λαμῖα, 1 ἐν Ἀγρινίῳ, 1 ἐν Ἀμφίσσῃ, μετὰ 3 ἐν ἐκάστῳ διδασκάλων· 1 ἐν Μεγάροις, 1 ἐν Θήβαις, 1 ἐν Λεβαδείᾳ, 1 ἐν Κραθασαρά, 1 ἐν Ναυπάκτῳ, 1 ἐν Βορνίτζῃ, 1 ἐν Ἀταλάντῃ μετὰ 2 ἐν ἐκάστῳ διδασκάλων· 1 ἐν Ἀραχόβῃ, 1 ἐν Κορωπῇ, 1 ἐν Μάνδρᾳ, 1 ἐν Αἰτωλικῷ, 1 ἐν Πλατάνῳ, 1 ἐν Κεφαλοβρύσσῳ, 1 ἐν Ἀστακῷ, 1 ἐν Φουρνᾷ, 1 ἐν Κερασσόβᾳ, 1 ἐν Πρωσῷ, 1 ἐν Ὑπάτῃ, 1 ἐν Νέα Μιζέλλῃ, 1 ἐν Λοιδωρικίῳ, 1 ἐν Μαρτίνῳ, 1 ἐν Ἀγᾷ Σπερχειάδος, 1 ἐν Δαδίῳ μεθ' ἐνὸς ἐν ἐκάστῳ διδασκάλου.

Ἐν δὲ τῇ Πελοποννήσῳ ἀπαντῶνται 61 Ἑλληνικὰ Σχολεῖα μετὰ 122 διδασκάλων, ἧτοι 2 ἐν Πάτραις μετὰ 6 διδασκάλων· 1 ἐν Ναυπλίῳ, 1 ἐν Τριπόλει, 1 ἐν Καλάμαις μετὰ 4 ἐν ἐκάστῳ διδασκάλων· 1 ἐν Ἀργεῖ, 1 ἐν Κορίνθῳ, 1 ἐν Τρικάλαις, 1 ἐν Αἰγίῳ, 1 ἐν Πύργῳ, 1 ἐν

Ἄνδριτσαίνη, 1 ἐν Λεωνιδίῳ, 1 ἐν Δημητσάνῃ, 1 ἐν Καρυταίνῃ, 1 ἐν Λαγκαδίῳ, 1 ἐν Βιτύνῃ, 1 ἐν Σπάρτῃ, 1 ἐν Γυθείῳ, 1 ἐν Ἀρεοπόλει μετὰ 3 ἐν ἐκάστῳ διδασκάλων 1 ἐν Κρανιδίῳ, 1 ἐν Ἀκράτῃ, 1 ἐν Καλαβρύτοις, 1 ἐν Μεσσηνίῃ, 1 ἐν Κορώνῃ, 1 ἐν Πύλῳ, 1 ἐν Κυπαρισσίᾳ, 1 ἐν Ἐράνῃ, 1 ἐν Γαργαλιάνοις, 1 ἐν Θουρίᾳ, 1 ἐν Ἄστρει, 1 ἐν Κοντοβαζαίνῃ, 1 ἐν Μεγαλοπόλει, 1 ἐν Βαμβακᾷ, 1 ἐν Μολαίοις μετὰ 2 ἐν ἐκάστῳ διδασκάλων 1 ἐν Ζαχόλῃ, 1 ἐν Δίβρῃ, 1 ἐν Λεχαινοῖς, 1 ἐν Γαστούνῃ, 1 ἐν Σοποτῷ, 1 ἐν Λειβαρτζίῳ, 1 ἐν Μαζεῖκοις, 1 ἐν Κερτέζῃ, 1 ἐν Τσερνίτζῃ, 1 ἐν Ἀγουλινίτζῃ, 1 ἐν Μελιγαλᾷ, 1 ἐν Λεβιδίῳ, 1 ἐν Καλτετζαῖς, 1 ἐν Ἁγίῳ Πέτρῳ, 1 ἐν Κασρίῳ, 1 ἐν Βιζικίῳ, 1 ἐν Βαλτεσινίῳ, 1 ἐν Στεμνίτζῃ, 1 ἐν Ζαπούνῃ, 1 ἐν Ἰσαρί, 1 ἐν Βρεσθένοις, 1 ἐν Καστανέᾳ, 1 ἐν Λεβετζόβᾳ, 1 ἐν Μονεμβασίᾳ, 1 ἐν Λάμπρῳ, 1 ἐν Πλάτζᾳ, 1 ἐν Καρδαμύλῃ, 1 ἐν Κότσα μετ' ἑνὸς ἐν ἐκάστῳ διδασκάλου.

Ἐν δὲ ταῖς Νήσοις ἀπαντῶνται 56 Ἑλληνικά Σχολεῖα μετὰ 103 διδασκάλων, ἧτοι 3 ἐν Σύρῳ, ἐξ ὧν τὸ ἐν ναυτικόν, μετὰ 7 διδασκάλων, 2 ἐν Ὑδρᾷ, 2 ἐν Σπέτζαις, 2 ἐν Ἀργοστολίῳ (ὧν ἐν ναυτικόν) μετὰ 4 ἐν ἐκάστῳ τόπῳ διδασκάλων 1 ἐν Χαλκίδι, 1 ἐν Καρυστίᾳ, 1 ἐν Κυθήροις, 1 ἐν Μυκόνῳ, 1 ἐν Σίρῳ, 1 ἐν Τήνῳ, 1 ἐν Ἄνδρῳ, 1 ἐν Νάξῳ, 1 ἐν Θήρᾳ, 1 ἐν Κερκύρᾳ, 1 ἐν Λευκάδι, 1 Ἰθάκῃ, 1 ἐν Ζακύνθῳ μετὰ 3 ἐν ἐκάστῳ διδασκάλων 1 ἐν Αἰγίνῃ, 1 ἐν Ξηροχωρίῳ, 1 ἐν Κύμῃ, 1 ἐν Σκοπέλῳ, 1 ἐν Πάρῳ, 1 ἐν Κέα, 1 ἐν Μήλῳ, 1 ἐν Κορθίῳ, 1 ἐν Τραγαίᾳ, 1 ἐν Ἄμοργῷ, 1 ἐν Παξοῖς, 1 ἐν Πασσάδαις, 1 ἐν Ληξουρίῳ μετὰ 2 ἐν ἐκάστῳ διδασκάλων 1 ἐν Σαλαμῖνι, 1 ἐν Στενῇ, 1 ἐν Λίμνῃ, 1 ἐν Νέα Ψαρρᾷ, 1 ἐν Σκύρῳ, 1 ἐν Σκιαθῷ, 1 ἐν Ἀλιβερίῳ, 1 ἐν Κύθνῳ, 1 ἐν Σερίφῳ, 1 ἐν Φολεγάνδρῳ, 1 ἐν Πανόρμῳ, 1 ἐν Γαυρίῳ, 1 ἐν Πάρῳ, 1 ἐν Ὑρίᾳ, 1 ἐν Καλλίστῃ, 1 ἐν Ἴῳ, 1 ἐν Καστελλάνῳ, 1 ἐν Ὄρει, 1 ἐν Ἁγίοις Θεοδώροις, 1 ἐν

Μακρωτίκοις, 1 ἐν Μεσοβουνίῳ, 1 ἐν Σάμῃ, 1 ἐν Μαχαιράδαις μετ' ἑνὸς ἐν ἐκάστῳ διδασκάλου.

Τοιαύτη ἢ ἀνάλογως τοῦ ἐνδιαφερομένου πληθυσμοῦ καθ' ὅλην τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπικράτειαν ἐν ἔτει 1877 διανομὴ τῶν δημοσίων ἰδρυμάτων ἐπὶ τῆς μέσης τοῦ ἔθνους ἐκπαιδεύσεως, τῶν ὁποίων ἡ σχετικὴ κατὰ τόπους καρποφορία ἀποτελεῖ ἰδιαίτερον θέμα ἐρεῦνης. Εἶναι καὶ τυπικὴ ἔποψις αὐτοῦ, περὶ ἧς ὁμιλοῦσιν οἱ ἀριθμοὶ τῶν διδακτικῶν μητρώων, καὶ οὐσιαστικὴ ἔποψις, περὶ ἧς μαρτυρεῖ ὁ βαθμὸς τῶν ἀνά πάσαν ἐπαρχίαν διαδεδομένων φώτων. Ἡ τελευταία ἔχει πολλὰ γνωρίσματα, τῶν ὁποίων ἡ ἔννοια συνδέεται πρὸς κοινωνιολογικὴν μᾶλλον μελέτην, διότι παντοῦ καὶ πάντοτε ἀληθεύει τὸ εὐαγγελικόν ὅτι «πᾶν δένδρον ἐκ τοῦ καρποῦ γινώσκεται.»

AP.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ 1876.

Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἡ Κυβέρνησις ὑπέβαλεν εἰς τὴν Βουλὴν τὸν ἀπολογισμὸν τοῦ 1876. Ἐν γένει διὰ τὸ ἔτος τοῦτο εἶχον προϋπολογισθῆ ἔσοδα μὲν 38,826,680 δρ., ἐξόδα δὲ 39,063,842, εἰς τὰς ὁποίας προσθετέον καὶ 1,814,796 δρ. ψηφισθείσας δι' ἰδιαίτερων νόμων· τὸ ἔσλον τῶν ἐξόδων δρ. 40,878,638. Ἀλλὰ μέχρι τέλους τῆς χρήσεως, ἧτοι ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου 1876 μέχρι 31 Ὀκτωβρίου 1877, ἐκ μὲν τῶν ἐσόδων εἰσεπράχθησαν δραχμαὶ 35,596,459, ἐκ δὲ τῶν ἐξόδων ἐπραγματοποιήθησαν δρ. 39,014,249, ὅπερ ἐστὶ αἱ μὲν εἰκαζόμεναι εἰσπράξεις καθυστέρησαν κατὰ 2,658,955 δρ., ἐκ δὲ τῶν προϋπολογισθεισῶν δαπανῶν ἀπέμεινεν ἀδιάθετον ποσὸν 1,864,389 δρ. Ἐὰν ἀφαιρέσωμεν τὰ πραγματικὰ ἔσοδα ἀπὸ τῶν πραγματικῶν ἐξόδων (35,596,459—39,014,249), ἡ διαφορὰ

3,417,790 δρ. ἀποτελεῖ τὸ κατὰ τὸ ἔτος 1876 ἔλλειμμα (α') τῶν οἰκονομικῶν τοῦ Κράτους.

Κατὰ τὴν ἑξαετιάν 1871—76 ἡ ἱστορικὴ ἀνάπτυξις τῶν ἡμετέρων ἔλλειμμάτων ἔχει εἰς ἑκατομμύρια, παραλειπομένων τῶν δεκάδων χιλιάδων, ὡς ἐξῆς: 1871— $3\frac{7}{10}$, 1872— $\frac{6}{10}$, 1873— $1\frac{3}{10}$, 1874— $4\frac{6}{10}$, 1875— $2\frac{2}{10}$, 1876— $3\frac{4}{10}$. Ἡ ἔννοια τῶν ἔλλειμμάτων τούτων πρέπει νὰ συνδυασθῇ πρὸς τὰ πρόσθετα δαπανήματα, δι' ὧν εἰδικοί νόμοι, ἀπὸ ἐπικινδύνου συνηθείας, ἐπιβαρύνουσι τὸν κανονικὸν τῆς ἐπικρατείας προϋπολογισμόν. Κατὰ τὸ 1872 τὰ πρόσθετα ταῦτα δαπανήματα ἀνήλθον εἰς $\frac{6}{10}$, τῷ 1873 εἰς $\frac{6}{10}$ τῷ 1874 εἰς $\frac{6}{10}$, τῷ 1875 εἰς $1\frac{1}{10}$, τῷ 1876 εἰς $1\frac{8}{10}$. Ἰδοὺ πῶς διανέμονται τὰ τοῦ τελευταίου ἔτους μεταξὺ τῶν διαφόρων κλάδων τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας: Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν 850 χιλ. δρ. (β'), Ναυτικῶν 310 χιλ. Ἐσωτερικῶν 174 χιλ., Δικαιοσύνης 110 χιλ., Οἰκονομικῶν 43 χιλ., Ἐκκλησιαστικῶν 16 χιλ., Ἐξωτερικῶν 6 χιλ. εἰς Συντάξεις 300 χιλ., τὸ ὅλον 1,809,962 δρ.

Ἄλλ' ἐκτὸς τῆς ἐπόψεως τῶν προσθέτων δαπανημάτων ἰδιαιτέραν κέκτηται σημαντικότητά ἡ καθυστέρησις τῶν εἰσπράξεων, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐν γένει νοσηρὰν τῶν ἡμετέρων οἰκονομικῶν κατάστασιν. Ἡ καθυστέρησις αὕτη ἔχει τι σταθερὸν· συνεποσοῦτο εἰς 2,437,226 δρ. τῷ 1871, εἰς 1,916,020 τῷ 1872, εἰς 2,435,021 τῷ 1873, εἰς 2,932,443 τῷ 1874, εἰς 2,229,699 τῷ 1875, εἰς 2,658,955 τῷ 1876. Ἐν γένει ἡ καθυστέρησις ἀνάγεται εἰς τὸ ἕτερον τμήμα τῆς φορολογικῆς μηχανῆς, τὸ ταμιακόν. Κατὰ

(α) (β') Πρὸς ὀλοσχερῇ κατανόησιν τοῦ ἔλλειμματος τούτου σημειωτέον ὅτι 850,000 δρ. ἀνήκουσιν εἰς ἐκτάκτους δαπάνας, καὶ κυρίως 2,567,789 εἰς τὰς συνήθεις τοῦ προϋπολογισμοῦ ἀνάγκαι. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς πρώτας, ἰδοὺ πῶς κατατάσσονται αὗται: α) δι' ἀγορὰν ὄπλων καὶ πολεμφοδίων δρ. 680,000· β) δι' ἀγορὰν ὄπλων τοῦ ἵππικοῦ δρ. 120,000· γ) δι' ἀγορὰν μηχανῶν πρὸς κατασκευὴν φυσεγγίων δρ. 50,000.

τὴν χρῆσιν τοῦ 1876, τὸ μὲν τελωνιακόν τμήμα εἰσέπραξεν ὅσα ἐβεβαίωσεν, ἤτοι 14,526,139 δρ., τὸ δὲ ταμιακόν βεβαιώσεν 22,572,196, εἰσέπραξεν 19,913,240 ἤτοι ὑπέκυψεν εἰς ὀλόκληρον τὸ καθυστέρημα τῶν 2,568,955. δρ. Ἡ σταθερὰ ἐπανάληψις τοῦ φαινομένου τούτου ἐξηγητέα διττῶς· ἢ οἱ προϋπολογίζοντες τὰς δημοσίας δαπάνας πλάττουσι ἰδανικὰ εἰσοδήματα, ὅπως οἱ ἄσωτοι τῶν κληρονομικῶν περιουσιῶν καταναλωταί, ἢ ἡ φορολογικὴ μηχανὴ προσκόπτει ἀπὸ διαφόρων οἰκονομικῶν, κοινωνικῶν καὶ πολιτικῶν λόγων, τῶν ὁποίων τὴν ἐξέτασιν παραλείπω. Ὑπὸ τὴν τελευταίαν ἔποψιν, ὑπολογιζομένου καθ' ὅλον τὸ Κράτος τοῦ μέσου ὅρου τῆς ἐν ἔτει 1876 φορολογικῆς καθυστέρησεως εἰς 11,70 τοῖς ο]ο, δυνάμεθα νὰ κατατάξωμεν τὴν χώραν κατὰ ταμιακὰς περιφερείας, ὅπως εὐρωμεν τὰς νοσηροτέρας μεταξὺ αὐτῶν, ἀρχόμενοι ἀπὸ τῶν διατελουσῶν ὑπὸ βαρυτέρους ὅρους.

Ἄνω τῶν 30 τοῖς ο]ο καθυστέρησιν παριστῶσι δύο ταμεῖα, τὸ τοῦ Γυθείου (33,4) καὶ τὸ τῆς Μεγαλοπόλεως (31,7).—Ἄνω τῶν 20 τοῖς ο]ο τρία ταμεῖα, τὸ τοῦ Βάλτου (22,1), τὸ τῆς Μεσσήνης (20,5) καὶ τὸ τῆς Σύρου (20,5).—Ἄνω τῶν 15 τοῖς ο]ο δέκα ταμεῖα, τὸ τῶν Σπετσῶν (19,6), τὸ τῆς Τριφυλίας (18,5) τὸ τῆς Παρνασσίδος (17,4), τὸ τῆς Κεφαλληνίας (17), τὸ τῆς Λακεδαιμόνος (16,7), τὸ τῆς Δωρίδος (16), τὸ τῆς Ὀλυμπίας (16), τὸ τῶν Καλαμῶν (15,5), τὸ τῶν Πατρῶν (15,1) καὶ τὸ τῆς Βονίτσης (15,1).—Ἄνω τῶν 10 τοῖς ο]ο ἑνδεκα ταμεῖα, τὸ τῆς Ἠλείας (14,9), τὸ τῆς Πυλίας (14,6), τὸ τῆς Κορινθίας (13,9), τὸ τῆς Γόρτυνος (13,4), τὸ τῆς Κυνουρίας (13,2), τὸ τῶν Καλαβρύτων (13), τὸ τῆς Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς (11,5), τὸ τῶν Παξῶν (10,8), τὸ τῶν Κυθήρων (10,8), τὸ τῆς Εὐρυτανίας (10,2) καὶ τὸ τῆς Ναυπάκτου (10).—Ἄνω τῶν 5 τοῖς ο]ο εἴκοσι καὶ ἑν ταμεῖα, τὸ τῶν Θηβῶν (9,9), τὸ τῆς Μεγαρίδος (9,7), τὸ τῆς Αἰγιαλείας (9,7), τὸ τῆς Μαντινείας (9,4), τὸ τοῦ

Μεσολογγίου (8,5), τὸ τῆς Λεβαδείας (8,4), τὸ τῆς Νάξου (7,8), τὸ τῆς Χαλκίδος (7,7), τὸ Κεντρικὸν (7,4), τὸ τοῦ Ἄργους (7,4), τὸ τῆς Λευκάδος (7,1), τὸ τῆς Ὑδρας (7), τὸ τῆς Θήρας (6,4), τὸ τῆς Γήνου (6,2), τὸ τῆς Ζακύνθου (6,1), τὸ τῆς Κέας (5,9), τὸ τῆς Μήλου (5,6), τὸ τῆς Ἰθάκης (5,6), τὸ τῆς Ναυπλίας (5,4), τὸ τῆς Τριγωνίας (5).—Κάτω δὲ τῶν 5 τοῖς ο]ο ἐξ ταμεῖα, τὸ τοῦ Ξηροχωρίου (4,4), τὸ τῆς Σκοπέλου (3,9), τὸ τῆς Λοκρίδος (3,6), τὸ τῆς Κερκύρας (3,6), τὸ τῆς Καρυστίας (3,4) καὶ τὸ τῆς Φθιώτιδος (2,9).—Εἶναι ἐνδεικτικόν, ὅτι ἡ μείζων καὶ ἡ ἐλάσσων καθυστέρησις ἀπαντᾷται εἰς τὰ δύο ἀντίθετα μεσημβρινο-αρκτικά ἄκρα τῆς Ἑλληνικῆς ἐπικρατείας, παρὰ τὸ Λακωνικὸν Ταίναρον καὶ τὴν Θεσσαλικὴν ὄρθρον (ταμεῖα Γυθείου καὶ Φθιώτιδος).

Δὲν εἶναι ἀπὸ σκοποῦ ἐν τούτοις, ἵνα συνδυασθῇ πρὸς τὰ ἀνωτέρω γενικὴ τις ἐννοια ἐπὶ τῶν ταμιακῶν ἐκείνων περιφερειῶν, αἵτινες διακρίνονται ὡς ἐκ τῶν μεγαλειτέρων ἐν τῇ χρήσει τοῦ 1876 εἰσπράξεων. Ἐν πρώτοις ἔρχονται τὰ ἑκατομμυριοῦχα, ἧτοι τὸ Κεντρικὸν ταμεῖον ($3 \frac{2}{10}$ ἑκατομ. δρ.), τὸ τῶν Πατρῶν ($1 \frac{2}{10}$), τὸ τῆς Ἡλείας (1). Κατόπιν τὰ τῆς Μαντινείας, Λακεδαιμόνος, Κορινθίας καὶ Φθιώτιδος ἕκαστον ἄνω τῶν $\frac{1}{10}$ ἑκατομ., τὰ τῆς Ἡουλίας, Τριφυλίας, Καλαμῶν, Σύρου καὶ Μεσολογγίου, ἕκαστον ἄνω τῶν $\frac{1}{10}$ ἑκατομ.—τὰ τῆς Παρνασίδος, Θηβῶν, Λοκρίδος, Γόρτυνος καὶ Χαλκίδος, ἕκαστον ἄνω τῶν $\frac{1}{10}$ ἑκατομ.—τὰ τῆς Κερκύρας, Ναυπλίας, Λεβαδείας, Καλαβρύτων, Ὀλυμπίας, Μεσσηνίας καὶ Καρυστίας, ἕκαστον ἄνω τῶν $\frac{1}{10}$ ἑκατομ.—τὰ τοῦ Ἄργους, Αἰγιαλείας, Κεραλληνίας, Βονίτσης, Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς, Εὐρυτανείας καὶ Τριγωνίας, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἄνω τῶν $\frac{2}{10}$ ἑκατομ.—τὰ τῆς Μεγαλοπόλεως, Κυνουρίας, Ζακύνθου, Μεγαρίδος, Δωρίδος, Νάξου, Ὑδρας, Σπετσῶν, Ναυπακτίας, Βάλτου καὶ Ξηροχωρίου, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἄνω τῶν $\frac{1}{10}$ ἑκατομ.—τὰ τῆς Λευκάδος, Μήλου, Θήρας, Ἄνδρου, Σκοπέλου, Κέας, Γυ-

θείου, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἄνω τῶν $\frac{1}{10}$ ἑκατομ.—καὶ τέλος τὰ τῆς Γήνου (41 χιλ. δρ.), Ἰθάκης (21 χιλ.), Κυθήρων (14 χιλ.) καὶ Παξῶν (7 χιλ.).

Ἡ σχετικὴ γονιμότης τῶν διαφόρων κλάδων τῶν δημοσίων πόρων τῆς Ἑλλάδος παρέχει τὰ πρωτεῖα εἰς τὸν τελωνιακόν, ἐξ οὗ εἰσπράχθησαν 11,590,285 δρ. Κατόπιν ἔρχονται κλιμακῶδὸν ὁ ἔγγειος φόρος καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας 7,923,835 δρ., τὸ χαρτόσημον 3,913,413 δρ., αἱ προκαταβολαὶ καὶ δόσεις ἐπὶ διαθέσεως ἐθνικῶν γαιῶν καὶ φυτειῶν 2,330,235 δρ., τὰ ἔσοδα κεκλεισμένων χρήσεων 1,282,405 δρ., ὁ φόρος τῶν ἐπιτηδευμάτων 790,913 δρ., αἱ ἀλυκαὶ 788,232 δρ., αἱ δεκαετεῖς πιστώσεις διαθέσεως ἐθνικῶν φαρτῶν κτημάτων 743,248 δρ., ὁ φόρος τῶν οἰκοδομῶν 685,113 δρ., τὸ ταχυδρομεῖον 541,300 δρ., ὁ τηλεγράφος 523,953 δρ., τὰ μεταλλεῖα καὶ οὐρακτὰ 478,235 δρ., διάφορα δικαιώματα 465,822 δρ., τυχερὰ εἰσοδήματα 461,630 δρ., τὰ δάση 345,628 δρ., τὰ ἰχθυοτροφεία 310,523 δρ., τόκοι ὀπερημερίας 263,612 δρ., δικαστικά ἔξοδα 263,288 δρ., πολυετεῖς ἐνοικιάσεις 187,927 δρ., χρέη ἐκ προικοκτησιῶν 105,004 δρ., ἐπιστροφὰι χρημάτων 96,874 δρ., δημόσια περιβόλια καὶ ἄλλα κτήματα 91,484 δρ., πεμπτημῶριον καὶ ὀλικὴ τιμὴ ἐθνικῶν φαρτῶν κτημάτων 78,578 δρ., ἐκποιήσεις ἀκινήτων μοναστηριακῶν κτημάτων 74,039 δρ., φόρος ἐπὶ τῶν βοσκῶν 50,050 δρ., φόρος ἐπὶ τῶν μελισσιῶν 34,617 δρ., μονοετεῖς ἐνοικιάσεις μονοστηριακῶν κτημάτων 32,914 δρ., ἐθνικοὶ σταριδῶνες καὶ ἀμπελώνες 19,736 δρ., δημόσια κτίρια καὶ ἐργοστάσια 18,349 δρ. κλπ.

Ἐὰν ἀντὶ τῆς ἀνωτέρω εἰδικῆς κατατάξεως τῶν δημοσίων εἰσοδημάτων τῆς Ἑλλάδος ἀκολουθήσωμεν τὴν ἐν τῇ συνειθείᾳ τῶν προϋπολογισμῶν κεφαλαϊώδη, ἰδοὺ πῶς ἔχουσι ταῦτα κατὰ τὴν περὶ ἧς πρόκειται χρῆσιν τοῦ 1876.—Α'. Ἄμεσοι φόροι 10,572,307 δρ. περιλαμβάνονται ἐν ταῦθα ὁ ἔγγειος φόρος καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικαρπίας

ας, καὶ οἱ φόροι ἐπὶ τῶν μελισσίων, βοσκῶν, ζώων, ἐπιτη-
 δευμάτων καὶ οἰκοδομῶν.—Β'. Ἐμμεσοὶ φόροι 15,969,522
 δρ: τελώνιον, χαρτόσημον καὶ διάφορα δικαιώματα.—Γ'.
 Δημόσια καταστήματα 1,075,672 δρ: νομισματοποιία,
 ταχυδρομεῖον, τηλεγράφος, τυπογραφεῖον. — Δ'. Δημόσια
 νομήματα καὶ κτήματα 2,071,912 δρ: μεταλλεῖα καὶ ὀ-
 ρυκτὰ, ὕδατα θερμά, ἄλυκαὶ, ἰχθυοτροφεῖα, δάση, ἐλαιῶνες
 σταφιδῶνες καὶ ἀμπελῶνες, περιβόλια καὶ ἄλλα κτήματα
 τοῦ ἔθνους, διοικούμενα δι' ἐπιστάσις, δημόσια κτίρια καὶ
 ἐργοστάσια.—Ε'. Ἐκποιήσεις ἐθνικῶν κτημάτων 3,272,072
 δρ: χρεωλύσια καὶ τόκοι προικοκτησιῶν, χρέη ἐκ προικο-
 κτησίας ἀνανεωθέντα, δεκαετεῖς πιστώσεις προικοκτησιῶν,
 ὅμοιαι φθαρτῶν κτημάτων, πεμπτημόριον καὶ ὀλικὴ τιμὴ
 φθαρτῶν κτημάτων, ἑπταετεῖς δόσεις γηπέδων, τίμημα οἰ-
 κοπέδων Πατρῶν, προκαταβολαὶ γαιῶν καὶ φυτειῶν, δό-
 σεις γαιῶν καὶ φυτειῶν.—Γ'. Διάφορα εἰσοδήματα 920,953
 δρ: τόκοι ὑπερμερίας πρόσοδοι κτημάτων κατακεκρω-
 μένων τῷ δημοσίῳ, χρέη ἀνανεωθέντα, ποινικὰ ἐργοστά-
 σια, δικασικὰ ἔξοδα, ἀπόληψις τοιούτων ἐν πολιτικαῖς δί-
 καις, ἐπίσης ἐπὶ ἀπαριθμήσεως ζώων κλπ., τυχηρὰ εἰσοδήμα-
 τα, ἐπιστροφὰὶ χρημάτων, ἔσοδα ταμείου πολιτικῶν συντά-
 ξων.—Ζ'. Ἐκκλησιαστικὰ εἰσοδήματα 319,736 δρ: ἐκ
 ποιήσεις μοναστηριακῶν ἀκινήτων κτημάτων, πολυετεῖς
 ἐνοικιάσεις, μονοετεῖς, τόκοι ὑπερμερίας, διάφορα, δόσεις
 γαιῶν καὶ φυτειῶν.—Η'. Ἐσοδα κεκλεισμένων χρήσεων
 1,283,405 δρ: δημόσια, ἐκκλησιαστικά.—Θ'. Καθυστεροῦν-
 τα 1,597 δρ: τῶν χρήσεων 1854—58, ἐπίσης τῆς χρή-
 σεως 1853 καὶ τῶν πρὸ αὐτῆς.—Τὸ ὅλον 35,596,459 δρ.

Ἐκ τῆς ἐπόψεως τῶν δαπανηθέντων κατὰ τὴν χρῆσιν
 τοῦ 1876 παρατηροῦμεν ὅτι 1,242,090 δρ. ἀνήκουσιν εἰς
 τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἔξωτερικοῦ χρέους τῆς ἐπικρατείας·
 6,657,774 εἰς τὴν τοῦ ἐσωτερικοῦ· 3,303,289 εἰς συντά-
 ξεις· 1,125,000 εἰς τὸν Βασιλέα· 437,017 εἰς τὴν Βου-
 λήν· 992,123 εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν· 3,015,

318 εἰς τὸ τῆς Δικαιοσύνης· 4,452,775 εἰς τὸ τῶν Ἐσω-
 τερικῶν· 1,945,823 εἰς τὸ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν· 8,013,
 755 εἰς τὸ τῶν Στρατιωτικῶν· 2,163,290 εἰς τὸ τῶν Ναυ-
 τικῶν· 1,287,262 εἰς τὸ τῶν Οἰκονομικῶν· 2,655,922 εἰς
 ἔξοδα διοικήσεως, ἐπιστάσις καὶ εἰσπράξεως τῶν φόρων·
 72,927 εἰς ἐπιστροφὰς χρημάτων· 318,201 εἰς ἀποζημι-
 ώσεις· 100,000 εἰς συμφηρισμὸν φαλαγγιτικῶν γραμα-
 τίων· 9,931 εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ Ἀγῶνος· 1,311,738 εἰς
 ἀπόδοσιν κεφαλαίων ὁδοποιίας.—Τὸ ὅλον 39,014,249 δρ.

Ἐκ τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἐπραγματοποιήθησαν τὰ κατὰ
 τὴν χρῆσιν 1876 ἔσοδα καὶ ἔξοδα, δυνάμεθα νὰ συναγάγω-
 μεν πορίσματα τινὰ γενικὰ, ἱκανῶς ἐνδιαφέροντα. Τοιοῦ-
 τοτρόπως ἀποτελουμένης τῆς χρήσεως ἐκ δύο μερῶν, τοῦ
 ἔτους 1876 καὶ τοῦ πρώτου δεκαμήνου τοῦ 1877,— ἐπὶ
 τῶν ἐσόδων ἐν μὲν τῷ πρώτῳ μέρει εἰσπράχθησαν 30,
 256,780 δρ., ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ 5,339,678.—καὶ ἐπὶ τῶν
 ἐξόδων, ἐν μὲν τῷ πρώτῳ ἔδαπανήθησαν 31,638,478 δρ.,
 ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ 7,375,770. Ἀναλόγως αἱ δαπάναι ἔχου-
 σι τι δυσκινήτοτερον, ὅπερ ἐξηγεῖται, κατὰ τὸ πλεῖστον,
 ἀπὸ τῶν διαρκῶν τοῦ δημοσίου θησαυροῦ δυσχερειῶν.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι πολὺ ὑπεράνω τοῦ συμπτώματος
 τούτου κεῖται ἡ φοβερὰ τῶν σταθερῶν ἐλλειμμάτων εἰκὼν.
 Ἰκανῶς ἤδη ἐξηγήθη αὕτη ἀνωτέρω ἀπὸ ἀριθμῶν, τῶν ὀ-
 ποίων ἢ ψυχρότης ἔχει τὸ καυστικὸν τοῦ πάγου, καὶ τῶν ὀ-
 ποίων ἢ Οἰκονομικὴ Ἐπιθεώρησις ἐπραγματεύθη ἄλλοτε
 (φυλ. 41, Ἰούλιος 1876, σελ. 193) τὴν γενικωτέραν διεύ-
 θυνσιν. Ὅσημέραι ἐπιτείνεται ἡ ἀνάγκη νέων φόρων καὶ φέ-
 ρεται πάντοτε ἡ ἡμετέρα Πολιτεία εἰς τὸ δίλημμα τῆς
 διὰ δανείων συντηρήσεως τῆς ἑαυτῆς ζωῆς. Δὲν ὀμιλῶ πε-
 ρὶ τῶν ἐκτάκτων, ἀλλὰ περὶ τῶν κανονικῶν ὅρων ταύτης.
 Προστιθεμένων δὲ ἀμφοτέρων, ποῖ ἄγομεν;

Ἀπαιτεῖται ἄλλη τις κρᾶσις παρά τὰς μέχρι τοῦδε δο-
 κιμασθείσας, ἵνα σταματήσῃ τὸν οἰκονομικὸν ὄλεθρον, ἵνα
 κρατήσῃ τὸ ἔθνος πρὸ τοῦ χείλους τῆς ἀβύσσου, πρὸς τὴν

ὁποῖαν καὶ ἄνθρωποι καὶ περιστάσεις ἐκ μακρᾶς, τρόπον τινα, χεῖρὸς τὸ δὴγοῦσι, καὶ ἵνα σχηματίσῃ τὴν ἀπαραίτητον διὰ τὸ περαιτέρω μέλλον τοῦ Ἑλληνισμοῦ οἰκονομικὴν βάσιν.

Ἐκαστος ἐννοεῖ τὴν προσωπικὴν εἰς τόσον εὐρὺ ζήτημα δυσχέρειαν. Ἄλλ' ἔχω πάντοτε σταθεράν τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἐντὸς τοῦ ἔθνους ὑπάρχει ἡ ἀναγκαῖα πρὸς σωτηρίαν αὐτοῦ δύναμις. Τὰ στοιχεῖα, ἐξ ὧν ἄλλοτε ἡ Ἀθηναϊκὴ Πολιτεία κατήρτισε τὸν οἰκονομικὸν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Λυκούργου ἀναμορφωτὴν τῆς, ἦσαν ἰθαγενῆ τῆς Ἑλληνικῆς γῆς προϊόντα.

Ὅποιος ἀνὴρ ἐκεῖνος ἔστις, ἐν ἔλῃ τῇ αὐτηρότητι αὐτοῦ, ἐγνώριζε τὸν τρόπον νὰ ἄρχῃ ἐπὶ τόσον εὐκινήτου λαοῦ, ἔστις εἶχε τὴν οἰκονομικὴν δύναμιν νὰ διπλασιάσῃ τὰς δημοσίας προσόδους, καὶ τὴν πολιτικὴν πρόνοιαν νὰ κατασκευάσῃ στόλους ἐκ 400 πολεμικῶν πλοίων! Ὑπῆρξεν ὁ τρόμος τῶν πονηρῶν καὶ ἡ ζῶσα προσωποποίησις τῆς οἰκονομικῆς, πολιτικῆς καὶ νομικῆς ἀρετῆς τῶν καιρῶν του. Πόλις δὲ καὶ ἰδιῶται, ὅλοι ἔσπευδον πρὸς αὐτὸν, ἵνα τοῖς φυλάξῃ, γενναίως καὶ ἐντίμως, τὰ ἱερά δικαιώματά των καὶ τὰς πολυταλάντους περιουσίας των. Καὶ ἔπειτα λέγουσιν «ὁ λαὸς δὲν ἐμπιστεύεται τοὺς ἄρχοντας αὐτοῦ!» Βεβαίως ὑπάρχει μυστήριόν τι ἐπὶ τοῦ προκειμένου· τὸ εὐρίσκομεν ὅμως εἰς τὰς τελευταίας τοῦ Λυκούργου στιγμᾶς: «Μέλλων τελευτήσῃν (λέγει ὁ Ἠλοῦταρχος), εἰς τὸ Μητρώον καὶ τὸ Βουλευτήριον ἐκέλευσεν αὐτὸν κομισθῆναι, βουλόμενος εὐθύνας δοῦναι τῶν πεπολιτευμένων· οὐδενὸς δὲ κατηγορήσαι τολμήσαντος, πλὴν Μενεσαίχμου, τὰς διαβολὰς ἀπολυσάμενος, εἰς τὴν οἰκίαν ἀπεκομίσθη καὶ ἐτελεύτησε.»